БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 62 (18.240). ● 16 март 1982 йил, сешанба ● Баҳоси 3 тийин.

СССР касаба союзларининг XVII съездига

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети СССР касаба союзлари XVII съездининг делегатларини, буюк меҳнат армиясининг муносиб намояндаларини, Советлар мамлакати қаҳрамон ишчилар синфининг, шонли колхозчи деҳқонларининг, халқ зиёлиларининг вакилларини қизғин ва самимий табриклайди.

Касаба союзларининг XVII съезди совет халқи КПСС XXVI съезди қарорларини бажариш соҳасида фидокорона меҳнат қилаётган ҳамда Коммунистик партия, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги партия ленинчи Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашиб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 60 йиллигини ижодий ғайрат, шижоат ва оптимизмга тўлиб-тошган ҳолда кутиб олаётган тарихан муҳим бир даврда ўтмоқда.

Партия касаба союзларининг кўп қиррали ва самарали фаолиятини юксак қадрлайди, касаба союзларини совет жамиятининг нуфузли кучи деб, ўзининг омма ўртасидаги ишончли таянчи, демократияни ривожлантиришнинг, давлат ва жамоат ишларини бошқаришга меҳнаткашларни жалб этишнинг қудратли воситаси, деб билади. Партия ривожланган социализм шароитларида касаба союзларининг роли ва аҳамиятини ошириш йўлини муттасил ўтказиб келмоқда.

Ўз сафларига колхозчиларнинг катта отрядини қабул қилиб, ҳозирги пайтда мамлакатдаги барча миллатлар ва элатлар меҳнаткашларидан 130 миллион кишини бирлаштириб турган СССР касаба союзлари чинакам оммавий ташкилотга айланди, ишчилар синфи шу ташкилотнинг етакчи кучи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда.

Социалистик жамиятда юксак синфий онг, давлат манфаатларини, ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантириш билан халқ фаровонлиги даражасини ошириш тўғрисидаги мустаҳкам ўзаро алоқани равшан тушуниш совет касаба союзларига хос хусусиятлардир. Партия иқтисодий ва социал сиёсатни ишлаб чиқиб амалга оширишда, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда доимо касаба союзларига таянади.

КПСС Марказий Комитети касаба союзларининг олий анжумани партия XXVI съездининг қарорларига асосланиб бажарилган ишлар якунларини чуқур ва атрофлича кўриб чиқади, янги беш йиллик вазифаларини белгилайди, деб ишонч билдиради. Асосий вазифа съезднинг экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш, мамлакатнинг қудратли ишлаб чиқариш потенциалидан самарали фойдаланиш, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини тўла ва ошириб бажариш ҳақидаги, иқтисодий қудратимизни янада ўстириш, совет кишиларининг турмуш даражасини ошириш тўғрисидаги кўрсатмаларини рўёбга чиқаришга меҳнаткашларни сафарбар этишдан иборатдир.

Касаба союзлари саноатни ривожлантиришга, озиқ-овқат проблемасини ҳал этишга, капитал қурилишни ва транспорт ишини яхшилашга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, хўжалик механизмини такомиллаштиришга салмоқли ҳисса қўшиши керак.

Иқтисодий сиёсатимизнинг ниҳоят муҳим масаласи: жамоат мулкига омилкорлик билан муносабатда бўлиш, ўзимизда мавжуд бўлган барча нарсалардан тўла-тўкис, мақсадга мувофиқ тарзда фойдалана билиш масаласини муваффақиятли ҳал этишга эришиш — касаба союзларининг шарафли ишидир. Ҳар бир коллектив, ҳар бир меҳнаткаш хом ашё, материалларни, ёқилғи ва электр энергиясини тежаш учун кун сайин курашаверсин, В. И. Лениннинг: «Мамлакатда саноатнинг хўжайини, ғалланинг хўжайини, жамики маҳсулотларнинг хўжайини — бизнинг ўзимиз» — деган сўзларини ёдида тутсин. Давлат ва меҳнат интизомини ҳамма чоралар билан мустаҳкамлаш, уюшқоқлик ва ишчанликни ошириш, ишчилар назоратини такомиллаштириш зарур.

Социалистик мусобақани, меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатини кенг авж олдириш — касаба союзларининг юксак бурчидир. Меҳнат унумдорлигини, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини оширишга, қўлда бажариладиган ишларни қисқартиришга, асосий фондлардан яхшироқ фойдаланишга куч-ғайратни қаратиш муҳим. Илғор коллективлар ва ишлаб чиқариш новаторларининг тажрибасини, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формасини жорий этиш алоҳида эътиборга лойиқдир.

Касаба союзлари халқ депутатлари Советлари билан, хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари билан қалин ҳамкорликда социал масалаларни ҳал этишда яна ҳам актив иштирок этишлари лозим. Коллектив шартномаларнинг бажарилишига, меҳнат, турмуш, савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш шароитлари янада яхшиланишига сабот билан эришиш зарур. Меҳнаткашларнинг соғлиғини мустаҳкамлашга, физкультура ва спортни, туризмни ривожлантиришга доимо эътибор берилсин, маданий-оммавий ишлар такомиллаштирилсин. Меҳнаткаш хотин-қизлар, оналар тўғрисида яна ҳам кўпроқ ғамхўрлик қилинсин.

Касаба союзлари социализмнинг сиёсий системасида муҳим ўрин эгаллайдилар. Касаба союзлари ўз вазифаларини қанчалик активроқ бажариб, СССР Конституциясида гарантияланган ҳуқуқларидан фойдаланган тақдирда уларнинг таъсири шу қадар тўлиқ ва амалий бўлиб қолади. Ишчиларнинг йиғилишлари ва ишлаб чиқариш кенгашларининг ролини ошириш — меҳнаткашлар ташаббускорлигини ривожлантиришнинг самарали йўлидир.

Социализм ютуқлари ва афзалликларини пропаганда қилиш, меҳнаткашларни ҳаётда актив позицияда туриш, партия ишига, коммунистик идеалларга астойдил садоқат, совет ватанпарварлиги ва интернационализм руҳида, ўз Ватанини ҳимоя қилишга тайёрлик руҳида тарбиялаш — касаба союзларининг ғоят муҳим ишидир.

Ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар олдидаги юксак масъулият касаба союзларидан ўз фаолиятининг услуб ва методларини доимо такомиллаштиришни талаб этади. Меҳнат аҳли, унинг кундалик талаб ва эҳтиёжларини қондириш, унинг манфаатларини ҳимоя қилиш, ёш ишчи ўринбосарларини тайёрлаш, мураббийликни ривожлантириш доимо диққат марказида бўлиши керак.

Коммунистик бунёдкорлик ва ер юзида тинчликни сақлаб қолиш — бизнинг икки асосий мақсадимиздир. Партия касаба союзларининг тинчликни мустаҳкамлаш, халқлар ўртасида дўстликни кучайтириш ишига қўшаётган катта ҳиссасини, социал ва миллий зулмнинг барча формаларига қарши олиб бораётган астойдил курашини қадрлайди. Империализмнинг, даставвал Америка империализмининг агрессивлиги кучайган, халқаро вазият кескинлашган бир шароитда барча мамлакатлардаги касаба союзларининг ядро уруши хавфининг олдини олишга, қуролланиш пойгасини жиловлашга қаратилган биргаликдаги куч-ғайратлари тобора кўпроқ аҳамият касб этади.

Ҳеч шубҳа йўқки, совет касаба союзлари пролетар интернационализми байроғини бундан буён ҳам баланд кўтариб бораверадилар, барча қитъалардаги меҳнаткашлар билан қардошлик алоқаларини ривожлантириб, чуқурлаштираверадилар, халқаро касаба союз ҳаракати бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлайверадилар.

КПСС Марказий Комитети XVII съезд делегатларига ишда муваффақиятлар тилайди ва совет касаба союзлари коммунистик қурилишда бундан буён ҳам партиянинг ишончли ёрдамчилари бўладилар, деб қатъий ишонч билдиради.

Яшасин совет жамиятининг таъсирчан кучи — СССР касаба союзлари!

Яшасин партия билан халқнинг бузилмас бирлиги!

Яшасин Улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Ленин байроғи остида, коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм ғалабаси сари олға!

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

БУГУН МОСКВАДА СССР КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ XVII СЪЕЗДИ ОЧИЛАДИ

МЕТАЛЛУРГЛАР ШИЖОАТИ

Бекободдаги Ўзбекистон металлургия комбинати коллективи СССР касаба союзларининг съезди арафасида катта ютуққа эришди. Металлурглар жуда қисқа муддат, яъни тўққиз кун ичида мартен цехини капитал ремонтдан чиқардилар.

Ремонтчилар бу давр ичида жуда кўп операцияларни оқилона ва эпчиллик билан бажардилар. Бир неча йиллардан бери тўхтовсиз ишлаб келган печни қайтадан янгиладилар, улкан кўприк кранини қайтадан ўрнатдилар ва бошқа кўплаб мураккаб ишларни адо этдилар.

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

КАШТАЧИ

Турсуной Худойберганова Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикасининг пешқадам ишчисидир. У корхонада авж олиб кетган социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Кундалик топшириқларини 200 процентдан ошириб бажаряпти. Т. Худойберганова тайёрлаган маҳсулотлар давлат Сифат белгисига сазовор бўляпти.

Турсуной Худойбергановванинг сеҳрли қўллари билан турли миллий буюмлар тайёрланяпти. У тиккан кашталар хонадонлар кўрки бўляпти. Мана йигирма беш йилдирки, Т. Худойберганова севган касбида ҳалол меҳнат қилади. Чорак аср мобайнида у катта тажриба тўплади. Эндиликда кўплаб шогирдлари унинг изидан бориб, сифатли маҳсулотлар тайёрлашга эришмоқдалар. Пешқадам каштачи кўпгина янгиликларни ишлаб чиқаришга жорий этиш туфайли катта ютуқларга эришяпти. У корхонада бошланган бир беш йилликда икки беш йиллик планини бажариш мусобақасига қўшилиб ишлаяпти. Фабриканинг кўплаб ишчилари орасида пешқадамлик қилмоқда.

Моҳир каштачи КПСС Марказий Комитетининг «СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорига жавобан юбилейга муносиб совға тайёрлашга аҳд қилди. У шонли юбилейгача тўрт йиллик топшириқни бажаришга азму қарор қилди.

Яқинда унинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа бўлди. Турсуной Худойбергановани СССР касаба союзлари XVII съездига делегат қилиб сайлашди. Пешқадам ишчи бугун ўз ишини бошлайдиган касаба союзлари съездида делегат сифатида иштирок этади.

Ф. Қурбонбоев фотоси, (ЎзТАГ).

ИНТЕНСИВЛАШТИРИШ ЙЎЛИДАН

ҲАР ГЕКТАР ЕРДАН 100 ЦЕНТНЕРДАН МАККАЖЎХОРИ ДОНИ ЕТИШТИРАМИЗ

Тоshлимаржон районидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхоз маккажўхорикорларина шундай юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар. Марра қандай эгалланади? Бу саволга хўжалик деҳқонлари қуйидагича жавоб қайтаришди.

Хўжақул НАФАСОВ — бригада бошлиғи. — Маккажўхори дейилганда паҳлавон экинни кўз олдимизга келтирамиз. Ундан энг кўп дон ва поя олинади. Илдизи тупроқ унумдорлигини оширишда катта роль ўйнайди. Алмашлаб экиш схемасига мувофиқ маккажўхоридан бўшаган майдонларга чигит экилганда пахтадан юқори ҳосил олиш мумкин. Ер яхши тайёрланса, уруғ қулай агротехника муддатларида экилса, парвариш кучайтирилса, пояларнинг бўйи 3—4 метргача етади, учта, ҳатто тўртта сўта боғлайди, дони салмоқли бўлади. Маккажўхори донидан тўйимли, мазали озиқ-овқатлар, поясидан чорва моллари учун юқори сифатли силос бостирилади. Бир сўз билан айтганда, маккажўхори дон-дуккакли ва бошоқли экинлар орасида ҳосилдорликда биринчи ўринда туради.

Мен комплекс механизациялашган маккажўхорикорлик бригадасига бошчилик қиляпман. Бу йил кенг майдонларнинг ҳар гектаридан 110 центнердан «каҳрабо дон» хирмони кўтаришга аҳд қилдик. Ерни экишга сифатли тайёрладик ва уруғ қадашни ўтган йилдагидан анча олдин бошлаб юбордик. Ҳар гектар ерга 26—28 килограмм сараланган уруғ қадаяпмиз. Маккажўхорикорликда ҳисоб-китобни аниқ йўлга қўйиш катта аҳамиятга эга. Йил бошиданоқ тежамкорликка эътибор берсак, йил охирида катта иқтисодий фойда кўрамиз. Бунинг ягона йўли техника қувватидан тўлиқ фойдаланиш, кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни машиналар, механизм-агрегатлар зиммасига юклашдир. Биз бригадамиз бўйича маккажўхори пайкалларига сув таралини мустасно қилганда, қолган ишларнинг ҳаммасини техника воситалари ёрдамида амалга оширамиз.

Ҳақберди АЛИМОВ — механизатор-бригадир. — Районимиз партия ва совет ташкилотлари маккажўхорикорликни ривожлантиришга катта эътибор бермоқдалар. Энг унумдор ерлар шу мақсад учун ажратиляпти, маккажўхорикорлик бригадаларига янги тракторлар, кўплаб минерал ўғитлар берилляпти, сув таъминотини яхшилаш чораларини кўряпти. Хуллас, ҳар гектар ердан 100—120 центнердан хирмон кўтариш учун нималар қилиш керак бўлса, ҳаммасини қиляпти.

Энди гап биз, маккажўхорикорларда қолди. Бутун куч, техника воситалари, сув, ўғитлардан оқилона фойдаланиб, экин-тикин ишларини тез кунда сифатли қилиб ўтказишимиз, ҳар гектар майдонда ўртача 65—70 минг туп ниҳол бўлишини таъминлаш чораларини кўришимиз керак. Маккажўхори уруғини нечоғли эрта ерга қадасак, мўл ҳосилга шунча мустаҳкам замин яратган бўламиз.

Лекин маккажўхорикорликда айрим камчиликларга йўл қўйилаётганидан кўз юма олмаймиз. Айрим ҳолларда экин-тикин ишлари чўзилиб кетади, гектарлар тўлиқ бўлмайди, уруғнинг сифатига эътибор берилмайди. Маккжўхоридан юқори ҳосил олиш учун ҳар гектар ер ҳисобига ўртача 20—25 тонна органик ўғитлар солиш шарт. Афсуски, амалда шунга риоя қилинмайди. Ваҳоланки, чорва фермалари, комплексларда органик ўғитлар уйилиб ётибди. Бундай нуқсонларга йўл қўймаслигимиз керак. Маккажўхорикорликни зарбдор фронт деб эълон қилдикми, ҳаммамиз зарбдорчасига меҳнат қилиб, рекорд ҳосил етиштирайлик. Бизнинг бригадамиз аъзолари ҳар гектар ердан 110 центнердан маккажўхори дони, кўплаб силосбоп поя етиштирадилар. Маккажўхори экишни соатлар сайин кучайтиряпмиз, узоғи билан беш кунда тўла тамомлаймиз. Сўнгра парваришни қизитамиз.

Рўзи АҲМЕДОВ — совхоз директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Республика партия ва ҳукумати пахтачилик каби, маккажўхорикорликни ривожлантириш, ҳосилдорликни кўтариш, ялпи маккажўхори дони етиштиришни кўпайтиришга катта аҳамият бермоқдалар. Республикамизда маккажўхорикорликка ихтисослаштирилган 18 та совхоз тузилиши бунинг ёрқин мисолидир.

Бизнинг совхозимиз ҳам шундай хўжаликлардан биридир. Бу йил 1000 гектар майдонда «дала маликаси» ўстирамиз, гектаридан 100 центнердан дон оламиз. Келаси йилларда янги ер ўзлаштириш ҳисобига маккажўхори майдонини яна 1000 гектарга кенгайтирамиз. Бригадаларни малакали, ташкилотчи, техникага ихлосманд механизатор кадрлар билан мустаҳкамладик. Давлатимиз катта моддий-техника ёрдами кўрсатяпти.

Шу кунларда баҳорги экинлар экишни қизитиб юбордик. Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти такрорий ва аралаш экинлар экиш тадбирларини ҳам изчиллик билан амалга оширяпти. Маккажўхори дони етиштиришни кескин кўпайтирамиз, айни кезда чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлаб, тайёрланаётган гўшт, сут, тухум миқдорини ҳам оширамиз.

Қашқадарё областининг деҳқонлари 1982 йилда 80 минг тонна маккажўхори дони етиштириш мусобақасини кучайтирмоқдалар.

РЕДАКТОР КОЛОНКАСИ

КОЛЛЕКТИВ ВА ШАХС

Ишчи ёки колхозчи, илмий ходим ёки ўқитувчи, дурадгор ёки меъмор ўзи билан бирга ишлаётган ҳамкасби, дўст-биродари ҳақида ҳикоя қилганида унинг ҳаяжонли сўзларида жонажон ва қадрдон коллективи билан чексиз фахрланиш, зўр қониқиш ҳис-туйғулари бамисоли қўшиқдек баралла янграйди. Фикран назар ташлайлик-а, ана шунда меҳнат коллективи ҳар биримизнинг ҳаётимизда қанча муҳим роль ўйнаётгани аён бўлади.

«Тамара Михайловна 23 йилдирки, Сирдарё районидаги Бахт алоқа бўлимида телефонистка бўлиб ишлайди, — деб ёзади газетхон М. Нормуродов «Совет Ўзбекистони»га йўллаган хатида. — Касби оддий, қиммати олий бу аёл ўзининг ҳалол меҳнати туфайли ўз коллективи, элюрт олқишига сазовор бўлиб келмоқда».

Коллектив!.. Социалистик жамиятимизнинг асосий ячейкаси бу. Худди мана шу ерда кишиларнинг янги ва социалистик хусусиятлари шаклланади, ўзаро дўстлик ва ўртоқлик ёрдами кўрсатиш каби муносабатлар таркиб топади. Ҳар бир шахснинг коллектив олдидаги, коллективнинг эса ҳар бир шахс олдидаги масъулияти — бизнинг турмуш тарзимизнинг ажралмас қисмидир. Қадрдон коллектив ҳар доим ҳамкор, ҳамдерд ва мададкор бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Коллектив бамисоли уйингиздек, оилангиздек қалбга яқин, азиз ва қадрлидир. Қайси бир шахс бирор фойдали янгилик киритдими, у шу заҳотиёқ ҳамманинг, бутун коллективнинг мулкига айланиши табиийдир.

Завод, қурилиш, колхоз, совхоз, илмий муассасанинг меҳнат оиласи қанчалик жипслашган, мустаҳкам уюшган бўлса, унинг план ва топшириқларни бажариш имкониятлари шу қадар юқори бўлади.

СССРнинг 60 йиллиги шарафига тобора кенг қулоч отаётган социалистик мусобақа ҳар бир коллективнинг, ҳар бир шахснинг масъулиятини янада оширмоқда. Энг муҳими, кишиларни жамият олдидаги, биргаликда ишлаётган дўстлари ва ўртоқлари олдидаги юксак бурчини ҳис этиш руҳида тарбиялаб бориш шу куннинг асосий вазифаларидан биридир. Шуниси қувончлики, ҳозир жойларда «Сафимизда қолоқлар бўлмасин», «Бугун новаторнинг марраси — эртага коллективнинг марраси», «Минглар шартномаси» сингари оммавий ватанпарварлик ҳаракатлари, янгидан-янги ташаббуслар пайдо бўлмоқда, булар миллионларнинг мулкига айланмоқда.

Редакциямизга келаётган хат-хабарлардан ҳам кўриш мумкинки, аксарият коллективлар ҳар бир шахснинг ютуғи билан, унинг профессионал ва маънавий камолоти билан бевосита қизиқади. Шуни ҳам айтиш керакки, шахс ўз коллективи шарафини қадрлаши, меҳнатда ва оилада бу юксак ишончни оқлаши лозим. Аниқроқ қилиб айтганда, ўзига талабчан бўлиши, топширилган ишга коммунистчасига ёндашиши шарт. Қисқаси, бирга ишлайдиган ўртоқлари олдидаги масъулиятини чуқур ҳис этиши даркор. Бироқ редакция почтасидан шу нарса ҳам маълумки, айрим меҳнат коллективларида эндигина билим юртини, техникум ёки олий мактабни битириб келган ёш мутахассиснинг тақдирига бефарқ қарайдилар. Ишчи синфининг ёш авлодини тарбиялаш, мураббийлик қилишда партия ташкилотлари сезгирлик, принципиаллик кўрсатишлари керак.

Партия ва ҳукуматимиз ҳамиша меҳнат коллективларининг ролини ошириш, шахснинг баркамоллигини таъминлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қиляпти. Шундай экан, коллектив ва шахснинг якдиллиги, ҳамнафаслиги барча ютуқлар учун гаровдир.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

15 март куни халқ депутатлари Тошкент область Советининг сессияси бўлди. Область халқ депутатлари Советларининг КПСС XXVI съезди қарорлари асосида мактабгача тарбия болалар муассасалари тармоғини янада кенгайтириш ва уларнинг ишини яхшилаш соҳасидаги вазифалари муҳокама қилинди.

Депутатлар Тошкент область судининг иши тўғрисидаги ҳисоботни ҳам кўриб чиқдилар. (ЎзТАГ).

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов Ҳиндистон Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан 14 март куни Москвадан Ҳиндистонга жўнаб кетди.

Аэродромда Д. Ф. Устиновни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев, гражданавиацияси министри Б. П. Бугаев, Қуролли Кучлар бош штабининг бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали Н. В. Огарков, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали В. Г. Куликов, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали А. А. Епишев, СССР Давлат хавфсизлик комитети раисининг биринчи ўринбосари армия генерали Г. К. Цинев, СССР мудофаа министрининг ўринбосарлари, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Ҳиндистоннинг СССРдаги муваққат ишлар вакили А. Мадхаван бор эди. (ТАСС).

МОСКВАГА БОРА ТУРИБ

Вьентьяндан Москвага бораётган Лаос Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Лаос Халқ Демократик Республикасининг Бош министри Кейсон Фомвихан 15 март куни Тошкентда бир оз вақт тўхтаб ўтди.

Лаос Халқ Демократик Республикаси, СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэропортида Кейсон Фомвиханни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. А. Хўжаев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА МЕҲМОНЛАРИ

Болгарияда чиқадиган «Работническо дело» газетасининг Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган ходимлари Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқдалар. Улар Тошкент трактор заводини бориб кўрдилар, Тошкент область Ғалаба районидаги Г. Димитров номли колхоз деҳқонлари билан учрашдилар. Республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

15 март куни болгариялик журналистлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди. (ЎзТАГ).

17 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК

Хивадаги гилам комбинатининг тўқувчиси Назира Отажонова Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигида шахсий топшириғини 1,5 баравар ошириб бажаришга сўз берди. У шу куни тежаб қолинган хом ашё ҳисобига 60 квадрат метр маҳсулот тайёрлаш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Гавҳар Оллаберганова, Онабиби Матёқубова, Бибижон Бекжонова сингари корхонанинг ўнлаб машъал ишчилари ҳам улардан ўрнак олиб, шу куни юксак унумдорликка эришишга қатъий қарор қилишди. Умуман олганда, меҳнат байрамида корхонанинг 2000 нафардан зиёд ишчи ва хизматчиси иштирок этади.

БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

Янгийўлдаги 2503-автоколонна шофёри А. Маталлер «Қизил шанбалик»ка қизғин тайёргарлик кўрар экан, у бошлиқ бригада иқтисодий тежамкорлик режимини тобора кучайтирмоқда. Мазкур коллектив 17 апрелда йил бошидан бери тежаб қолинган ёқилғида ишлаш, 600 тонна—смена топшириғидан 20 процент кўп юкни ташиб бериш мажбуриятини олди.

Илғорлар ташаббусини автоколоннадаги 350 ҳайдовчи қизғин қўллаб-қувватламоқда. Ишлаб топилган маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

БИР ЯРИМ БАРАВАРДАН

Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника»сига қарашли Тошкент тажриба ремонт-механика заводи коллективи 17 апрелда тежаб қолинган электр энергияси ва ёнилғи-мойлаш материаллари ҳисобига ишлайди. Ленинча шанбаликда колхоз ва совхозларга ремонтдан чиқарилган 12 та трактор двигатели жўнатилади ва шунча гидропресслар тайёрланади.

— Коммунистик меҳнат байрамида топшириқни бир ярим баравар ошириб бажарамиз, — дейишмоқда корхона ишчилари.

СЎНГГИ СОАТДА

ЖИНОИЙ ФАОЛИЯТГА ҚАРШИ

БОНН. Ғарбий Германиядаги бир қанча атроф муҳитни муҳофаза қилиш жамоат ташкилотлари Штад шаҳри (Қуйи Саксония ўлкаси)да ўтказган намойиш қатнашчилари Американинг «Доу кемикл» химия концерни филиалининг ГФРдаги жиноий фаолиятига дарҳол барҳам берилишини талаб қилдилар.

Эльба дарёсига Америка химия концернининг ишлаб чиқариш заҳарли чиқиндилари оқизилиши, дейилади митинг қатнашчилари Қуйи Саксония бош министри Э. Альбрехтга йўллаган норозилик баёнотида, дарё сувининг анча ифлосланишига, балиқ запасларининг кескин камайишига олиб келади.

ТАБИИЙ ОФАТ ХАВФИ

САН-ФРАНЦИСКО. Олимларнинг тахмин қилишларича, яқин орада Американинг Ванкувер шаҳри (Вашингтон штати) яқинида Сент-Хеленс вулқони яна отила бошлайди. Кейинги кунларда вулқон яқинида мунтазам ер қимирлаб турибди. Олимларнинг айтишича, кам деганда яна уч ҳафтадан кейин вулқон отилиб чиқади. Вашингтон штати университетининг мутахассиси А. Адамснинг фикрича, «вулқон ҳар қандай пайтда отилиши мумкин». —

Сент-Хеленс вулқони 1980 йилнинг май ойида ҳаракатга келган эди. Ушанда бу табиий офат бу ердаги 60 кишининг ёстиғини қуритиб, жуда катта моддий зарар етказган эди. Жумладан 150 квадрат миля майдондаги ўрмон бутунлай йўқ бўлиб кетганди.

МУВАФФАҚИЯТЛИ ЖАНГ

МАНАГУА. Фарабундо Марти номли Миллий озодлик фронти Вашингтон қўллаб-қувватлаётган Сальвадор реакцион хунтасига қарши муваффақиятли жанг ҳаракатларини давом эттирмоқда. Фронт жангчилари Чалатенанго департаментида Сальвадор армиясининг иккита пиёда ротасини чекинишга мажбур этдилар.

ИМПЕРИАЛИЗМ ВА СИОНИЗМГА ҚАРШИ

ТЕҲРОН. Эрон президенти А. Ҳусайн Ҳаменеи бу ерга расмий визит билан келган Сурия бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри А. Х. Ҳаддамни қабул қилди. Улар ўртасида бўлиб ўтган суҳбат чоғида Яқин Шарқда империализм ва сионизм кирдикорларига қарши кураш доирасида иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар кўриб чиқилди.

АҚШ БОЗОРИГА РАҚОБАТ

ТОКИО. Япониянинг саноат концернлари Америка бозорига тобора чуқурроқ кириб бормоқдалар. «Нихон кэйдзай» газетасининг хабар беришича, Япониядаги энг катта автомобилсозлик концернларидан бири «Мицубиси моторз» концерни АҚШнинг оғир молиявий аҳволи мушкуллашиб қолган «Крайслер» улкан автомобиль корхонаси билан биргаликда автомобиллар ишлаб чиқаришга киришади. (ТАСС).

ЯНГИ АНЪАНАЛАР — ҲАЁТГА

КАМОЛОТ НИШОНАЛАРИ

Янги инсонни камолга етказишда халқимизнинг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари ғоят катта тарбиявий аҳамиятга эга. Область партия комитети идеология ишининг бу муҳим воситасига доимо жиддий эътибор бериб келаётир. Янги анъаналарни совет турмуш тарзида қарор топтириш партия ташкилотлари олиб бораётган идеологик ва сиёсий-тарбиявий ишнинг ажралмас қисми бўлиб қолди.

Халқимиз ҳаётида чуқур илдиз отган янги ажойиб анъаналар тўғрисида фахрланиб гапирсак арзийди. Ватанимиз тарихидаги улуғ айёмларни, қутлуғ саналарни меҳнат зафарлари билан нишонлаш гўзал анъанага айланган. Область меҳнат коллективларида СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига кенг қулоч ёйган социалистик мусобақа, ўн биринчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш ташаббуси фикримизнинг далили бўла олади. Туямўйин гидроузели қурилиш бошқармаси комплекс бригадаси бошлиғи Абдулазиз Ражабов, Янгибозор қурилиш-монтаж бошқармаси экскаваторчиси Раис Муҳаммединин, Урганч пиллакашлик фабрикаси ишчиси Бекпошша Бобожонова, хивалик гиламчи Дармонжон Рўзиматова каби беш йиллик зарбдорларининг олижаноб ташаббусини область партия комитети маъқуллади. Ҳозирги кунда уларнинг издошлари — бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажариш байроқдорлари сафи кенгайиб бормоқда.

Шуниси диққатга сазоворки, СССРнинг 60 йиллигига тайёргарлик кўриш даврида революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари меҳнаткашлар ўртасида кенг пропаганда қилинмоқда. Партия ва революция ветеранлари билан учрашувлар, интернационал дўстлик кечалари, мароқли суҳбатлар шу тарихий санага бағишланяпти.

Ҳар йилгидек бу йил ҳам 2 февраль революцион анъаналар куни сифатида тантанали нишонланди. Маълумки, 1920 йил 2 февралида Хоразмда халқ революцияси амалга оширилганидан буён воҳа меҳнат аҳли босиб ўтган йўл шонли лавҳаларга бой. Корхоналар, колхозлар ва совхозлар, ўқув юртлари ва мактабларда ўтказилган учрашувларда ана шу давр ичидаги тарихий ўзгаришлар тўғрисида гап борди. Революция ва партия ветеранлари Ж. Эшмуҳаммедов, М. Исмоилов, Н. Ким, О. Ваисов, М. Аминов, Р. Раҳматуллаев, О. Отажонов, К. Сафаров давра қатнашчиларига ўз хотираларини гапириб беришди. Кўкракларида «КПСС сафида 50 йил» нишони ярқираб турган бу отахон коммунистлар революцион анъаналарга садоқат туйғусини ёш авлодга сингдириш борасида жўшқин фаолият кўрсатишяпти.

Хоразмда революцион ва жанговар воқеалар билан боғлиқ жойлар кўп. Хивада 1925 йилда халқлар доҳийси В. И. Ленинга ўрнатилган ҳайкал, Москвага ўқишга отланган ва босмачилар қўлида қаҳрамонларча ҳалок бўлган комсомоллар — Йигирма иккилар хотирасига Урганчда барпо қилинган ёдгорлик, революция қурбонларига Хивада қад кўтарган монумент, Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчилар хотирасини абадийлаштирган кўпгина ёдгорликлар ҳозирги вақтда халқ учун азиз ва муқаддас даргоҳларга айланган. Келин-куёвлар бу обидалар пойига гулчамбарлар қўйишади. Халқ сайиллари шу қутлуғ жойлардан бошланади, ана шу даргоҳларда комсомол ва пионер сафларига кирган ёшларнинг садоқат қасамёди янграйди.

Сўнмас жанговар анъаналарнинг ҳаётийлиги совет ватанпарварлиги ва СССР халқлари дўстлигида, халқимизнинг социалистик интернационализм ғояларига содиқлигида яққол намоён бўлмоқда. Ҳар йили Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни — 23 февраль, Ғалаба байрами — 9 Май муносабати билан «Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди» деган шиор остида суҳбатлар, учрашувлар ўтказилади. Улуғ Ватан уруши ветеранлари жанговар йиллар эсдаликлари, турли миллатлар фарзандларининг фронтдаги биродарларча дўстлиги ҳақида ёшларга ҳикоя қилиб берадилар. Совет Иттифоқи Қаҳрамони Сотим Нурматов, «Шуҳрат» орденларининг тўла кавалери Раҳим Авазмуродов ва бошқа ветеранлар мактабларда, ўқув юртларида меҳмон бўлиб, ёшларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Йигитларни Совет Армияси сафига кузатишни тантанали маросим тарзида ўтказиш эндиликда одат тусига кирган.

Заррада қуёш акс этганидек, кўпгина меҳнат коллективларида халқларнинг интернационал дўстлиги ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда. Туямўйин гидроузели қурилишида турли миллатларга мансуб бунёдкорлар елкама-елка меҳнат қилишяпти. Қурувчилар шаҳрининг номи рамзий тарзда — «Дружба» деб аталиши бежиз эмас. Унда ҳар хил миллат кишилари бир оила аъзоларидек аҳил-иноқ яшамоқдалар. Туямўйинда Хоразм, Қорақалпоғистон АССР ва Туркманистон ССР Тошовуз области вакиллари иштирокида интернационал дўстлик кечалари ва учрашувлар ўтказиб турилади. Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли, Гурлан районидаги «Гулистон» совхозларида ҳам ўндан ортиқ миллат кишилари меҳнатда, ўқишда ва турмушда чинакам дўстлик, ўртоқликнинг қудратини намойиш қилишяпти.

Меҳнат коллективларида туғилаётган анъаналар орасида социалистик мусобақанинг такомиллашиб бораётган форма ва методлари алоҳида ўрин тутади. Меҳнатда жасорат кўрсатиш, ишда самарадорлик ва сифат учун курашиш, новаторлик ва ижодкорлик, қолоқларсиз ишлаш ва бошқа илғор ташаббуслар тобора кенг қулоч ёймоқда. Хоразм области, Қорақалпоғистон АССР ва Туркманистон ССР Тошовуз области қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг анъанавий мусобақаси кўп йиллардан буён давом этиб келмоқда. Эндиликда бу анъана саноат, транспорт ва қурилиш соҳаларини ҳам қамраб олмоқда. «Бири-бирига шогирд, бири-бирига устоз» деган шиорга амал қилиш, ўзаро қардошларча ва ўртоқларча ёрдам умумий ишга катта манфаат келтирмоқда.

Янги анъаналарни пропаганда қилиш ва ҳаётга татбиқ этишда аҳоли турмуш маданиятини ошириш область ва район кенгашларининг фаолияти муҳим роль ўйнамоқда. Кенгаш мажлисларида бу масала мунтазам равишда муҳокама қилиняпти, партия, совет ва бошқа жамоат ташкилотларининг масъул ходимлари бу муҳокамаларда иштирок этишяпти. Ўтган йили май ойида Боғот районидаги Нариманов номли колхоз раисининг турмуш маданияти бўйича ўринбосари И. Тожиев, Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли совхоз директорининг турмуш маданияти бўйича ўринбосари Ю. Раҳимов аҳоли турмуш маданиятини ошириш область кенгаши мажлисида ахборот бердилар. Бу хўжаликларда турмуш маданиятини юксалтириш, янги анъаналарни кундалик ҳаётда қарор топтириш соҳасида тўпланган тажрибалар оммалаштирилди.

Ота касбини давом қилдирган, ота изидан борган фарзанд кам бўлмайди, барака топади, дейди халқимиз. Бизнинг давримизга келиб бу удум янгича мазмун касб этди. Ишчи, қурувчи, деҳқон, зиёли сулолаларига мансуб кўпгина ёшлар оталарининг салоҳиятли ўринбосарлари бўлиб камол топмоқдалар. Донгдор деҳқон, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Искандар Дўсовнинг ўғли — Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Абдулла Искандаров коллектив хўжаликнинг моҳир дарғаси бўлиб етишди. У етакчилик қилаётган Боғот районидаги Нариманов номли колхоз экономикаси йилдан-йилга равнақ топяпти. Қишлоқда турмуш маданияти тобора юксалиб бормоқда. Гурлан районидаги Киров номли колхозда ота-ўғил Карим ва Қурйёз Йўлдошевлар 60 центнерчи бригадаларга бошчилик қилиб, рекорд ҳосил ижодкорлари сифатида танилганлар. Бунга ўхшаш мисоллар кўп. Ёшларни оталар эстафетасини қабул қилишга тайёрлаш, сулола шарафини улуғлаш руҳида тарбиялаш мактабларнинг, ота-оналарнинг, мураббийларнинг фахрли бурчидир.

Халқнинг энг яхши, илғор анъаналарини қўллаб-қувватлаш билан бирга ўтмишнинг кишилар онгидаги баъзи ярамас сарқитларига лоқайд қараб бўлмайди, албатта. Салбий анъаналарга, диний урф-одатларга қарши тинмай кураш олиб бориш — партия ташкилотларининг, барча идеология ходимларининг муҳим вазифасидир. Шахсий бойлик орттиришга, текинхўрликка мойиллик, сахийлик ниқоби остида халқ мулкини талон-торож қилиш, тўйлардаги исрофгарчилик, оилага ҳурматсизлик, хотин-қизларни камситиш каби иллатларга қақшатқич зарба берилиши лозим. Одамгарчилик, саховат яхши анъана-ю, аммо ўз ҳожатини чиқариш йўлидаги ғаразли совғанинг порадан нима фарқи бор? Мақсад шуки, жамиятимизга ёт урф-одатлар ҳеч қаерда ўзига ўрин топа олмасин. Тарбиявий ишимизни, атеистик пропаганданинг таъсир кучини шу мақсадга қаратишимиз зарур.

Областимиз меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди белгилаб берган режаларни, ўн биринчи беш йилликнинг шонли марраларини эгаллашга қатъий азм-қарор қилганлар. Кишиларнинг ижтимоий онгини, маданияти ва билимини юксак даражага кўтармай туриб, уларни маънавий камолотга етказмай туриб, ҳозирги даврнинг улкан, мураккаб вазифаларини муваффақиятли бажариб бўлмайди. Шунинг учун ҳам биз янги инсонни вояга етказиш ва совет турмуш тарзида янги анъаналар, коммунизм куртаклари қарор топиши учун собитқадамлик билан кураш олиб боришни шарафли бурчимиз деб биламиз. Бу олижаноб мақсад йўлида идеологик ва сиёсий-тарбиявий ишларнинг савияси ҳамда самарадорлигини янада оширишга эришамиз.

С. ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон Компартияси Хоразм область комитетининг секретари.

Республикамиз бўйлаб

САРА УРУҒЛАР

Ўзбекистон «Сортсемовощ» республика бирлашмаси сабзавот ва полиз экинлари ҳамда картошкачилик илмий-тадқиқот институти тайёрлаган сара уруғлар ихтисослаштирилган хўжаликларга жўнатиб бўлинди. Уруғликлар билан бирга ана шу экинларни саноат асосида етиштиришга оид тавсияномалар ҳам жўнатилди.

ТЕЖАМКОРЛИК УЧУН

Урганчдаги 19-автомобиль корхонасининг коллективи юбилей йили бошидан бери 30 минг литрдан кўп бензин ва солярка, кўпгина запас қисмларни тежаб қолишга муваффақ бўлди. Бунда илғор шоферлардан Ленин ордени кавалери Отахон Бекжонов, Эркин Раҳимов, Отабой Қаландаров сингари пешқадамлар катта намуна кўрсатдилар. Улар корхона экономистлари билан маслаҳатлашиб, коллективнинг ҳар бир ишчиси ёқилғи, мой, энергия, металл каби моддий ресурслар сарфини қисқартириб камида бир сўм тежаб қолиши мумкин эканлигини амалда исботладилар. Ҳозир бу ҳаракатга корхонанинг 400 дан ошиқ транспортчиси қўшилди.

Хоразмнинг бошқа автомобиль хўжаликлари ҳам илғорларнинг бу тажрибасини ўзларида қўллашга киришдилар.

КАСАБА СОЮЗЛАРИ XVII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ТУТАШ ТАҚДИРЛАР

Анастасия Смолькова Наманган тўқимачилик техникумини битириб, 1969 йил майида Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли шойи газламалар комбинатига ишга келди. Аввал тўқувчи бўлди, дастгоҳлар билан бемалол «тиллаша» бошлади. Ундаги маҳорат ва тажриба, уддабуронлик ва ишчанлик цех раҳбарлари эътиборига тушди. Ёш йигит-қизлар ишига ёрдамлашиш, уларга раҳнамолик қилиш зарур эди. Шунинг учун ҳам Анастасияни ишлаб чиқариш инструктори қилиб тайинлашди. У ёш кадрлар тайёрлаш, маҳсулот сифати ҳақида қайғурди. Тўқувчиларнинг иш усулларини кўздан кечириб, билмаганларини сидқидилдан ўргатди. Ёш мутахассис шу йиллар ичида меҳнатдагина эмас, комсомол ва касаба союз ишларида ҳам тобланди. Одамлар билан муомалани ўрганди.

Кўп ўтмай, уни смена мастерлигига тайинлашди. Энди масъулият икки чандон ортди, бутун смена ишчиларининг тақдири у билан чамбарчас боғлиқ бўлиб қолди. Ўз ёрдамчилари билан доимий ҳамкорлик, цех ва фабрика план-топшириқларини уддалаш йўлидаги фидокорона меҳнат жараёни Анастасиянинг фикри-зикрида бўлди. У кунлик меҳнат натижалари бир маромда бўлишини таъминлашга одатланди. Штурмчилик, қолоқлика барҳам берди. Бу ўз навбатида меҳнат унумдорлиги ва сифатининг барқарорлигини, стандарт талаблари бажарилишини таъминлади. Меҳнат якунлари жамланганда, мусобақадоши Асадулло Абдусаматовдан ортда қолмаслик йўлини излади.

У — интернационал коллектив етакчиси. Етти миллат ва элат йигит-қизлари бир сменада меҳнат қилади. Татар қизи Алиме Сейтумерова, Гулсум Муҳаммединова, ўзбек қизи Савринисо Қорабоева, рус аёллари Нина Чернишова ва Нина Ушаковалар меҳнат беллашувида мунтазам равишда рекорд қўяётган фидокор ишчилардир. Бригада етакчилари Вячеслав Смирнов, Валентин Гришенков, Абдулла Латипов ва Шарифжон Саттоpовлар ойма-ой юксак иш натижаларига эришиб, мусобақа байроқдорлари бўлишяпти.

— Фабрикамизда социалистик мусобақанинг оммавийлиги ва ошкоралигига катта эътибор беряпти, — дейди А. Смолькова. — Биз барча ютуқларимизнинг сири мусобақанинг ошкоралигида деб биламиз.

Фабрика касаба союз ташкилотининг раиси Екатерина Чернишова унинг фикрини тўлдирди:

— У — яхши она, яхши технолог, ташаббускор ва изланувчан мастер. Ёшларнинг энг яхши мураббий-устози. Одамлар билан муомалада ширинсўз, эътиборли. Шунинг учун ҳам унинг номини ҳамма иззат ва икром билан тилга олади. СССРнинг 60 йиллигига 60 зарбдор ҳафталикда унинг сменаси етти бор ғолиб чиқди.

Смолькова ўз тақдирини корхона камолоти билан боғлайди. Унинг камолотини ўз зафари, деб билади. Ҳар бир ишчининг ҳаёт йўлига нур қўшишга ошиқади. Билим юртини битириб келган Савринисо Қорабоева, Турсуной Ҳамроқулова, Роҳатой Султоновалар Анастасиядан иш ўрганишди, тўқув дастгоҳларини билимдонлик билан ишлатишга, сифат ва унумдорликда бошқалардан ўзиб кетишга эришдилар. Эндиликда улар 13 ўрнига 18—20 тадан дастгоҳда меҳнат қилиб, аъло сифатли газламалар тўқиб топширишмоқда. Тўқимачилик институтини битириб келган Райҳон Мамадалиева ундан тажриба ўрганди, меҳнат аҳли билан муомала қилишни, техникага ихлосмандликни билиб олгач, бўёқ-пардозлаш фабрикасига нормаловчи бўлди. Анастасия шогирдларининг иши, ҳаёти билан доимо қизиқиб туради. Уларни кузатибгина қолмай, шодлик онларига шерик бўлади.

Улар меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада методига ўтдилар. Мана, бир ойдирки, шу усулда ишлаётган тўқувчиларнинг меҳнат натижалари қувончли. Анастасия илғор методнинг афзалликлари ҳақида бир неча лекция ва суҳбатлар ташкил этди. У мураббийлар советининг, цех касаба союз комитетининг аъзоси сифатида ҳам самарали иш олиб боряпти. У — иқтисодий таълим системасида пропагандист. «Илғор тажрибаларни ўрганиш» мактабининг пропагандисти сифатида талантли тўқувчи Луиза Аҳметованинг тажрибасини 15 ёш ишчига ўргатди. Энди Нина Ушакова тажрибасини ўрганишмоқда.

У орзу ва умидлари ҳақида тўлқинланиб гапирар экан, шу йили тўқимачилик ва енгил саноат институтига кириб ўқиш мақсадида эканлигини сўзлади.

Ленин комсомоли сафида тобланган А. Смолькова область касаба союзлари конференциясида СССР касаба союзларининг XVII съездига делегат қилиб сайланди. Бу катта ишончга у мардонавор меҳнати билан жавоб беришга аҳд қилди. Тўқимачилар 1982 йил учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилишди. Улар она-Ватанга 110 миллион сўмликдан ортиқ газлама етказиб беришга бел боғлашган. Бу улкан вазифага Анастасия бошчилик қилаётган смена коллективи ҳам муносиб ҳисса қўшиб, юбилей йилини муваффақиятли якунлашга аҳд қилган.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

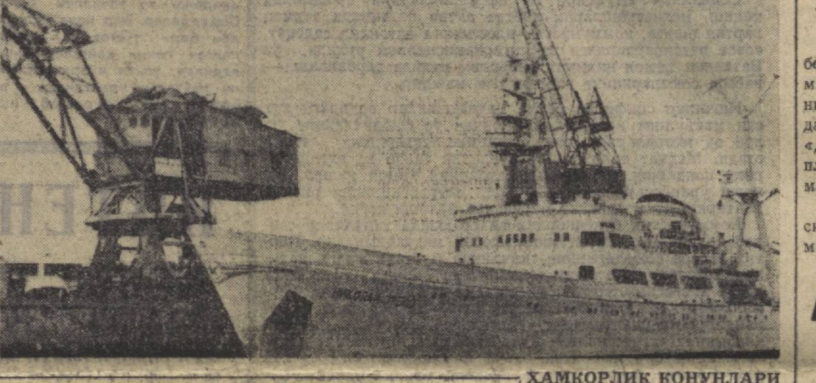

ҲАМКОРЛИК ҚОНУНЛАРИ БЎЙИЧА

МОЗАМБИК. Мапуту порти Африканинг Шарқий соҳилидаги энг йирик портлардан биридир. Бу ерга ҳар ойда 150 дан ортиқ кема киради. Кемалар ёш республика экономикасини ривожлантириш учун зарур бўлган машина ва автоускуналарни олиб келаётир. Портдаги ишларни йўлга қўйишда совет мутахассислари мозамбиклик ҳамкасбларига яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар.

Суратда: совет кемаси Мапуту портида.

Л. Ивашкевич фотоси. (ТАСС).

АФҒОНИСТОН:

ТАРИХИЙ ВОҚЕА

Демократик Афғонистон пойтахтида Афғонистон Халқ демократик партияси ва бутун афғон халқи ҳаёти учун катта тарихий воқеа рўй берди. 1978 йилги Апрель революциясидан кейин партиянинг энг яхши намояндалари партия бош йўлини, Афғонистонни революцион янгилашнинг кураш стратегияси ва тактикасини белгилаш мақсадида Афғонистон Халқ Демократик партияси умуммиллий конференциясига тўпландилар.

14 март куни Афғонистон пойтахтидаги энг катта Кобул политехника институти залига Афғонистон ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларининг олтмиш минг кишидан кўп илғор отрядидан вакил бўлиб келган конференция делегатлари тўпландилар. Уезд, район, шаҳар, округ, партия конференцияларида сайланган 841 делегат орасида ишчилар синфининг, деҳқонлар, зиёлилар, ҳарбий хизматчиларнинг вакиллари, аҳоли барча табақалари, барча миллатлар, элатлар ва қабилаларга мансуб кишилар бор.

Залдагилар Афғонистон Халқ Демократик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларини ва секретарларини қарсаклар билан кутиб олади. АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Б. Кармал кириш нутқи сўзлади. У Афғонистоннинг бахтиёр келажаги учун жонини фидо қилган эрксевар афғон халқининг энг яхши ўғил ва қизлари хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб эсга олишни таклиф қилади. Ўртоқ Бабрак Кармал делегатларга қардош революцион партиялардан конференция номига жуда кўп табрикномалар келганлигини маълум қилди. Шундан кейин у КПСС Марказий Комитетининг АХДП умуммиллий конференцияси иштирокчиларига йўллаган табрикнома текстини эълон қилди. Конференция очиқ деб эълон қилинади. Делегатлар ўринларидан туриб, бараллa «Интернационал»ни куйлайдилар.

Конференциянинг раҳбар органлари сайлангандан кейин унинг кун тартиби тасдиқланди. Делегатлар икки масалани — АХДПнинг ҳаракат программаси лойиҳаси ва партияни мустаҳкамлаш, унинг халқ билан алоқасини кучайтириш вазифалари тўғрисида ҳамда АХДП Уставига қўшимчалар ва тузатишлар киритиш тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилишлари керак. Кун тартибидаги биринчи масала — АХДП Марказий Комитети доклади тўғрисида АХДП Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Бабрак Кармал сўзга чиқди.

Партиянинг умуммиллий конференцияси ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ТОКИО. Японияниңг Осака шаҳри меҳнаткашлари «Қуролланиш пойгасига чек қўйилсин!», «Солиқлар камайтирилсин!» деган шиор остида оммавий намойиш ўтказдилар. Мамлакатнинг энг катта саноат марказларидан бирининг 54 минг ишчи ва хизматчиси либерал демократик партия ҳукуматидан ҳарбий харажатларини камайтиришни, мамлакатнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш, кишиларни иш билан муқим таъминлаш, халқнинг турмушини яхшилаш учун амалий чоралар кўришни талаб қилдилар.

НЬЮ-ЙОРК. Америка корхоналари сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришни давом эттирмоқдалар. АҚШдаги энг катта «Женерал моторс» автомобиль корпорацияларидан бири эндигина ишлаб чиқарилган 519.000 та машинани ремонт қилиш учун ўз корхоналарига қайтиб олишини эълон қилди. Бунга автомобиллар моторида жиддий камчиликлар борлиги сабаб қилиб кўрсатилди.

«ДРУЖБА-82» МАШҚЛАРИ

ПАП агентлигининг хабар беришича, 13 мартдан 20 мартгача халқ Польшасининг шимоли-ғарбий қисмида иттифоқчи армияларнинг «Дружба-82» шиори остида планли оператив-тактик машқлари ўтказилади.

Машқларда Совет Армияси, ГДР Миллий халқ армияси ва Польша Халқ қўшинларининг ҳарбий қисмлари иштирок этадилар.

Машқларга ПХР миллий мудофаа министрининг ўринбосари, Варшава Шартномаси қатнашчилари бўлган давлатлар бирлашган қуролли кучлари қўмондонининг ўринбосари броня генерали Э. Мольчик раҳбарлик қилмоқда. (ТАСС).

МУҲИМ САВДО-СОТИҚ АНЖУМАНИ

ЛЕЙПЦИГ, 15 март. (ТАСС). ГДРнинг энг катта саноат ва савдо марказларидан бири — Лейпциг шаҳрида халқаро кўкламги ярмарка очилди. Мана шу муҳим савдо-сотиқ анжумани ҳамма қитъалардаги қарийб 70 мамлакатнинг фан-техника соҳасидаги энг янги ютуқлари муътабар қўшиғи бўлади. Одатдагидек СССР ярмарканинг чет эллик қатнашчилари орасида энг катта кўргазма тайёрлади, унинг экспозицияси 12 минг квадрат метр майдонни эгаллади.

Совет павильонини ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Эрих Хонеккер, республиканинг бошқа раҳбарлари келиб кўрдилар.

Совет кўргазмаси, деди Э. Хонеккер, Совет Иттифоқининг жуда катта иқтисодий ва илмий-техникавий ютуқларини яққол акс эттиради. У Ленин мамлакатининг КПСС раҳбарлигида Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин 65 йил ва СССР барпо этилганидан буён 60 йил мобайнида босиб ўтган шонли йўлини кўрсатади.

Ҳозирги ярмарка — ГДР билан СССР ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий муносабатлар самарали ривожланаётганлигининг яққол далилидир. Республиканинг Совет Иттифоқи билан иқтисодий ҳамкорлиги қардошлик ва социалистик интернационализм руҳи билан суғорилган янги типдаги муносабатларнинг намунасидир. Э. Хонеккер ўтган йил ёзида Қримда ўзининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев билан бўлган учрашуви бу соҳада янги муҳим омил бўлганини таъкидлаб ўтди.

Империалист доираларнинг айби билан жаҳон майдонидаги кескинлик кучайиб бораётган ҳозирги шароитда, деб уқтирди у, иқтисодий ҳамкорлик ва халқаро савдо-сотиқнинг ривожланиши тинчликни сақлаб қолиш учун катта аҳамиятга эга бўлади. ГДР Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда қуролсизланишга, тинчликни таъминлашга ва кескинликни юмшатишга қаратилган йўлни изчиллик билан ўтказмоқда. Халқаро савдо-сотиқни ривожлантириш бу йўлнинг таркибий қисмидир.

ВАШИНГТОН НАЙРАНГ ҚИЛМОҚДА

ДЕҲЛИ, 15 март. (ТАСС). Нуфузли «Таймс оф Индиа» газетасининг хабар қилишича, Рейган маъмурияти Ҳиндистонга Трапурадаги атом электр станцияси учун запас қисмлар етказиб беришдан бош тортган. Бу қарор сиёсий фикр-мулоҳазалар билан қабул қилинганлиги мутлақо равшан, деб ёзади газета. Афтидан, Оқ уйнинг баъзи намояндалари мамлакатимизга сиёсий тазйиқ ўтказиш учун буни қулай имконият деб билишаётган бўлса керак. Америкалик экспертлар Ҳиндистон АЭСнинг нормал ва бехатар ишлаши учун зарур бўлган запас қисмларни олмаган тақдирда у электр станцияни ёпиб қўйишга мажбур бўлади, деб ҳисобламоқдалар.

Атом энергияси маҳкамасининг раҳбарлари шу муҳим объект учун машина-ускуналар етказиб бериш тўғрисидаги буюртмани Вашингтонга бир ярим йил муқаддам юборган бўлишларига қарамай, шу давр мобайнида АҚШ Ҳиндистоннинг миллий манфаатларига зиён етказадиган таҳқирловчи шартлар қўйиб келди, деб уқтиради «Таймс оф Индиа» газетаси.

Ҳафталик «Нью-уэйв» газетаси Рейган маъмуриятининг позициясини шарҳлаб, қуйидагиларни таъкидлейди: «Ҳеч шубҳасиз Вашингтоннинг Ҳиндистонга нисбатан сиёсати мунофиқликдан иборатдир. АҚШнинг ҳукмрон доиралари Покистон ҳарбий режимининг кучайиб бораётган ядровий хом хаёлларини ҳарчанд рағбатлантираётганликлари яхши маълум. Бунга таажжубланмаса ҳам бўлади: Вашингтон Исломободни регионда Америка империализмининг экспансиячилик режаларини амалга оширишда ўзининг ишончли иттифоқчиси деб билмоқда».

Г. ХОЛЛНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ Компартиясининг Бош секретари Г. Холл Вашингтоннинг Марказий Америкадаги қўпорувчилик ҳаракатларини кескин танқид қилди. Рейган маъмурияти, дейилади унинг бу ерда эълон қилинган баёнотида, яна СССР, Куба ва Никарагуа томонидан «хавф» борлиги ҳақидаги афсоналарни тарқатиб, «мислсиз алдамчилик» тактикасини қўлламоқда. Маъмурият Марказий Америка ва Кариб денгизи ҳавзасидаги мамлакатларга нисбатан ўзининг агрессив ниятларини жамоатчиликдан яшириш мақсадидагина шундай қилмоқда, деб уқтириб ўтади Г. Холл. Маъмурият регионда АҚШнинг тўғридан тўғри ҳарбий аралашуви мумкинлигини рад этиб, айни вақтда шундай аралашувга яширинча тайёргарлик кўрмоқда. Рейган маъмурияти шу мақсадда террорчилар тўдасини маблағ билан таъминламоқда ва уларни ташкил этмоқда. МРБ ва Пентагон эса шу террорчиларни тайёрламоқда. Бу тўдаларга ўта ўнг унсурлар ва ёлланганлар билан бир қаторда Американинг ҳарбий хизматчилари ҳам қабул қилинмоқда. (ТАСС).

КЕЛИШМОВЧИЛИК БАРТАРАФ ЭТИЛМАДИ

ПАРИЖ. Франция президенти Ф. Миттеран АҚШга қилган бир кунлик визитини тамомлаб Парижга қайтиб келди. У АҚШда президент Р. Рейган билан музокаралар олиб борди. Ф. Миттеран қайтиб келгандан кейин мухбирларга берган баёнотида бир қанча проблемалар хусусида Франция билан АҚШ ўртасида муҳим ихтилофлар борлигини тан олди. Жумладан, Ф. Миттеран Американинг Марказий Америка районида олиб бораётган конфронтация сиёсатига қарши эканлигини айтди. Шу муносабат билан у АҚШ билан бошқа манфаатдор томонлар ўртасида «ўзаро ёнбосиш йўли билан» шу региондаги проблемани ҳал этиш йўлини излашдан иборат Мексика таклиф этган планни ёқлаб чиқди.

«Монд» газетаси бундай деб ёзади: Миттеран билан Рейганнинг расмий баёнотларига қараганда уларнинг Вашингтонда олиб борган музокаралари Марказий Америкадаги аҳвол масаласида мавжуд ихтилофларни бартараф этишга имкон бермаган. (ТАСС).

РЕВОЛЮЦИОНЕР ШОИРГА БАҒИШЛАБ

Ўзбекистонда ўзбек совет адабиёти ва театр санъатининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийга бағишланган ҳамзахонлик кечалари давом этмоқда. Оташин революционер шоир туғилиб ўсган Фарғона областининг «Фарғона» совхозида адабий кеча бўлиб ўтди. Кечада тошкентлик шоирлар ва адиблар иштирок этдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги В. Зоҳидов, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати шоира Г. Нуруллаева, бошқа адиблар Ҳамза асарларидан парчалар, ўзларининг унга аталган шеърларини ўқидилар, адабиётшуносларнинг янги асарлари тўғрисида гапириб бердилар.

Тошкентда, республиканинг бошқа кўпгина шаҳар ва қишлоқларида ҳам Ҳамза ижодига бағишланган ижодий кечалар ва адабий суҳбатлар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚОҒОЗДА БОР-У АМАЛДА ЙЎҚ»

Газетамизнинг ўтган йил 24 декабрь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Қўқонқишлоқ пахта тозалаш заводидаги нуқсонлар танқид қилинган эди.

Ушбу мақола юзасидан **АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ** шундай мазмунда жавоб йўллаган:

— Танқидий мақола юзасидан текшириш ўтказилди. Мақолада кўрсатилган фактлар тасдиқланди.

Текшириш натижалари очиқ партия йиғилишида кўриб чиқилди. Қўқон-қишлоқ пахта тозалаш заводи партия ва касаба союз ташкилотларининг ишидаги камчилик ва нуқсонларни тузатиш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

Завод касаба союз ташкилотининг раиси И. Аҳмаджоновга ишда йўл қўйилган жиддий нуқсонлар ва камчиликлар учун қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Пахта заводи планларининг бажарилмагани ҳамда юқори сифатли маҳсулот тайёрлашдаги сусткашлиги учун завод бош инженери Х. Тўрақулов, тайёрлаш бўлими бошлиғи Е. Ҳакимов ва техник назорат бўлимининг бошлиғи М. Аюбжоновларга ҳозирги талаблар даражасида иш олиб бормаганликлари кўрсатиб ўтилди.

Юқоридаги сарлавҳали мақола юзасидан **ЎЗБЕКИСТОН ССР ПАХТА ТОЗАЛАШ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ** бундай жавоб беради:

— Газетада босилган мақола «Андижанзаготхлопкопром» бирлашмаси раҳбарлари билан биргаликда заводнинг ўзида чуқур таҳлил қилинди. Мақолада кўрсатилган фактлар ҳақиқатан ҳам тўғри, деб топилди.

Мақола ишчилар, инженер-техник ходимлар иштирокида атрофлича таҳлил қилиб чиқилди. Завод ишида юз берган камчиликларни тугатиш юзасидан аниқ тадбирлар белгилаб олинди. Корхонани хомашё билан таъминлаш, малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш ишлари ҳам яхши йўлга қўйилади.

ИЛҒОР ТАЖРИБА

ВАҚТ, СУРЪАТ, СИФАТ

ТОШКЕНТ ТЕХНОЛОГИЯСИ ҲАҚИДА

Пахта етиштиришнинг тошкентликлар қўлланаётган прогрессив технологияси қарор топди ва кенг эътироф этилди. Пахтачиликда яхши самара бераётган ва ижодий қўлланиб, тобора такомиллаштирилаётган бу илғор усулни энди ликда сабзавотчилик ва бошқа тармоқларга ҳам жорий этиш мўлжалланмоқда. Тошкент технологияси пахтачиликни интенсив ривожлантириш, «оқ олтин» етиштиришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашнинг муҳим омили сифатида катта эътибор қозонди. Бошқа областлардаги колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари, колхозчилар ҳамда совхоз ишчиларидан тортиб партия, совет, хўжалик ходимларигача — ҳаммани Тошкент технологиясининг асосий жиҳатлари, уни қўллаш йўллари ва шарт-шароитлари қизиқтирмоқда. Жойларда кўпинча: «Тошкент технологияси нима? У қаерда, қачон ва қандай юзага келган? Унинг моҳияти, пахта етиштириш соҳасида бошқа областларда қўлланилаётган усуллардан фарқи ва афзаллиги нималардан иборат? Тошкентликлар пахтачиликда бирон бир янгилик яратишдими? Улар қандай қилиб мўл ва эртаги ҳосил етиштиришга, уни жадал суръатлар билан қисқа муддатда йиғиб-териб олишга, халқ хўжалик плани ва социалистик мажбуриятларини жуда барвақт бажаришга эришмоқдалар?» деган мазмундаги саволларга дуч келиш мумкин. Қуйида ана шу саволларга жавоб беришга, Тошкент технологиясининг моҳиятини очишга, унинг афзалликларини кўрсатишга ҳаракат қиламиз.

Деҳқончилик қонуни

Деҳқончилик жуда узоқ тарихга эга. Уни юритиш, яъни ғалла, пахта ва бошқа экинлар ҳосилини етиштириш усуллари минг йиллар давомида қўлланиб ва муттасил такомиллаштириб келинган. Аммо деҳқончиликнинг ўзига хос қонуни ўзгармай қолаверган. У ҳам бўлса, ҳамма ишни ўз вақтида, қисқа муддатда ва сифатли қилиб бажаришдан иборат. «Ер ҳайдасанг куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда», «Арпани уч кун хом, уч кун пишди, уч кун учди деб ўргин». «Буғдойни вақтида уриб-янчиб олмасанг, дони тўкилиб кетади», «Пахта тезроқ териб олинмаса, ерга оқиб нобуд бўлади» деган ҳикматлар бундан бирнеча аср илгари юзага келгандир. Лекин уларнинг келиб чиқиши деҳқончиликнинг азалий қонун-қоидаси, деҳқонларнинг кўп асрлик тажрибаси билан боғлиқлиги, унга бобо-деҳқонлар амал қилиб келганлиги, ҳозир ҳам амал қилинаётгани ва бундан кейин ҳам амал қилиниши аниқ.

Ҳозирги вақтда деҳқон ҳамма ишни ўз вақтида юқори сифатли қилиб бажариш, муддатини қисқартириш, бинобарин, мўл ва эртаги ҳосил етиштириш ҳамда уни нобуд қилмай тезроқ йиғиб-териб олиш учун зарур бўлган барча шароит ва имкониятларга тўла эга. У замонавий техника, илғор агротехника фани билан қуролланган. Мўъжизакор минерал ўғитлар, гербицидлар ва бошқа химиявий воситалардан фойдаланмоқда. Унинг билими, маҳорати ва тажрибаси беқиёс ошган. Деҳқон буларнинг ҳаммасига Совет ҳокимияти, партиянинг аграр сиёсати туфайли эга бўлди.

Тошкентлик деҳқонлар ана шу шароит ва имкониятлардан тўла ҳамда самарали фойдаланиб, қишлоқ хўжалигини, хусусан унинг етакчи тармоғи — пахтачиликни жадал ривожлантиришга, «оқ олтин» етиштиришни кўпайтиришга эришмоқдалар. Улар деҳқончиликнинг ҳамма ишни ўз вақтида, сифатли қилиб бажариш, муддатини қисқартиришдан иборат қонун-қоидаларига амал қилган ҳолда, уни юритишнинг илғор усулларини муваффақият билан қўлланмоқдалар.

Мустаҳкам замин

Ҳар қандай янги усул каби Тошкент технологияси ҳам бўм-бўш жойда вужудга келгани йўқ. У мавжуд шароит ва имкониятга асосланган мустаҳкам заминга эга. Ҳамма ердагидек, Тошкент областидаги колхоз ва совхозларнинг ҳам моддий-техника базаси мисли кўрилмаган даражада мустаҳкамланди. Ҳар бир хўжаликнинг машина-трактор паркида замонавий машина ҳамда механизмларнинг мукаммал комплекси мавжуд. Шу муносабат билан областда меҳнатнинг энергия билан қуролланиш даражасига тааллуқли бир мисол келтирамиз. Областда 135,5 минг гектар ерда пахта етиштирилади. Бундан ташқари, 190 минг гектардан кўпроқ майдонга дон, маккажўхори, сабзавот ва полиз экинлари, беда ва бошқа озуқа экинлари экилади. Колхоз ва совхозларда эса 3120 та ҳайдов, 5500 та чопиқ тракторлари, 2900 тага яқин терим машинаси бор. Демак, ҳар бир ҳайдов тракторига ўрта ҳисобда 100 гектардан сал ортиқ, чопиқ тракторига 50 гектар ва терим машинасига 40 гектардан кўпроқ ер тўғри келади.

Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги март Пленумидан кейин ўтган даврда комплекс механизацияни жорий этиш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ирригацияни ривожлантириш асосида экинларни сув билан таъминлашни яхшилаш соҳасида кўп иш қилинди. Деярлик ҳамма колхоз ва совхозларнинг ерлари асосли равишда текисланди. Экин майдонларидан сизот сувларни чиқариб юборадиган кўп сонли зовурлар, янги суғориш тармоқлари, Чорвоқ ва Тошкент сув омборлари барпо этилди.

Областда пахта-беда алмашлаб экиш деярлик тўла жорий этилган ва ўзлаштирилган. Пахта фақат беда билангина эмас, балки ғалла, шоли, маккажўхори, каноп, сабзавот ва бошқа экинлар билан ҳам алмаштириб экилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ қарийб барча хўжаликларда пахта майдони беда билан бир марта тўла алмаштириб бўлинди ва унинг иккинчи ротацияси давом эттирилмоқда. Бу тупроқнинг унумдорлигини, пахтанинг ҳосилдорлигини ошириш билан бир қаторда, чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш, бу тармоқни ҳам жадал ривожлантириб, гўшт, сут, тухум етиштиришни кўпайтириш имконини беряпти.

Областдаги колхоз ва совхозларга, бўлим ва бригадаларга ишлаб чиқаришни юксалтириш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, хусусан пахта етиштиришни кўпайтириш учун кураши ва меҳнатини тўғри ташкил этишнинг уддасидан чиқадиган бой тажрибали, юксак маҳоратли, билимдон кишилар раҳбарлик қилмоқда.

Колхоз ва совхозларда ўз касбининг чинакам устаси, техниканинг ихлосманди бўлган юксак малакали механизатор кадрларнинг жуда катта армияси ишлаб турибди.

Буларнинг ҳаммаси Тошкент технологиясининг мустаҳкам ва ишончли замини, унинг юзага келишига кенг йўл очиб берадиган шароит ва имконият эди. Лекин бу заминга, шароит ва имкониятга эга бўлишнинг ўзи билан иш битмасди. Энг муҳими, уни зўр қудрат билан ҳаракатга келтириш, барча куч-ғайратни мавжуд шароит ва имкониятдан тўла ҳамда самарали фойдаланишга сафарбар этиш талаб қилинарди. Область партия комитети ана шундай ҳаракатга келтирувчилик ва сафарбар этувчилик ролини ўйнади.

Шу муносабат билан аввал Тошкент технологияси қаерда, қачон ва қандай юзага келган деган саволга жавоб берамиз. У бир район ёки хўжаликда бир ёки икки йилда осонгина юзага келгани йўқ. Умуман Тошкент технологияси область ва район партия комитетлари, барча коммунистлар, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ҳамда совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари, жамики пахтакорлар тармоқни ривожлантириш, пахта етиштиришни кўпайтириш мақсадида узоқ давр мобайнида сабр-матонат, чидам ва қатъият билан олиб борган кенг миқёсдаги ташкилотчилик ва сиёсий ишнинг, кураш ва изланишнинг, сарфланган жуда кўп меҳнат ва куч-ғайратнинг самарасидир. Лекин ҳар қандай янгиликнинг ижодкори ва ташаббускори бўлганидек, бу илғор усулни ҳам дастлаб қўлланган район ва хўжаликлар, ижодкор ва ташаббускор кишилар бор. Бу Ғалаба райони, унинг партия ташкилоти, хўжаликлари, механизаторлари ва пахтакорларидир. Комплекс механизацияни кенг жорий этиб, қўл меҳнати сарфламасдан мўл ҳосил етиштириш, уни асосан машиналар билан йиғиб-териб олиш дастлаб шу районда бошланган эди. Гарчи бу ҳозирги мукаммал технология бўлмаса-да, пахта етиштиришни кўпайтиришда ижобий роль ўйнаган эди. Область партия комитети Ғалаба райони партия ташкилоти, пахтакорлари қўллаган бу илғор, прогрессив усулни кенг оммалаштирди. У тез орада областдаги ҳамма районларда жорий этилди ва тобора такомиллаштирилди. Шундай қилиб, ҳозирги Тошкент технологияси вужудга келди.

Хўш, Тошкент технологияси нима? Қисқа қилиб айтганда, у агротехника тадбирлари комплексини ўз вақтида, сифатли қилиб амалга ошириш, муддатини қисқартириш йўли билан мўл ва эртаги ҳосил етиштириш, уни машиналар ёрдамида жадал суръатлар билан тез фурсатда нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ҳамда давлатга юқори сифатли пахта етказиб бериш демакдир. Бошқача қилиб айтганда, Тошкент технологияси:

Биринчидан, кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида, сифатли қилиб амалга ошириш, яъни пахта майдонларини ғўзапоядан тозалаб, пешма-пеш шудгорлаш. Суғориш тармоқларини тозалаб, тартибга келтириб қўйиш. Экиш техникасини ремонт қилиш. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари, бўлим ва бригадалар бошлиқлари ҳамда механизаторларнинг қишки агротехника ўқишини намунали ташкил этиш.

Иккинчидан, ерни чигит экишга сифатли қилиб тайёрлаш. Уни юксак даражада қадрлаб, ҳар бир гектаридан самарали фойдаланиш, бир қарич ҳам ернинг бекор қолишига йўл қўймаслик.

Учинчидан, сифатли уруғлик тайёрлаш. Сара уруғ — мўл ҳосил гарови деган нақлга амал қилиб, ҳамма майдонларга фақат эртапишар, юқори ҳосилли ғўза навларининг сараланган уруғини экиш.

Тўртинчидан, чигитни тупроқ етилиши билан ҳар бир уяга аниқ миқдорда уруғ ташлаб кетадиган пневматик сеялкалар билан тез ва сифатли қилиб экиш ҳамда барвақт ва текис ундириб олиш.

Бешинчидан, кўчат бут, гектарлар тўла бўлишини таъминлаш. Ғўзани сифатли парвариш қилиб, унинг ўсиши ва ривожланишини тезлаштириш. Чеканкани вақтида ўтказиш. Ғўзанинг касалликлари ва зараркунандалари пайдо бўлиши ҳамда тарқалишига, ҳосилга зарар етказишга йўл қўймаслик. Барча майдонда мўл ҳосил тўплаб, уни эрта етилтириш.

Олтинчидан, машина териминининг муваффақиятини таъминловчи дефолиацияни ўз вақтида бошлаш ва уни қисқа муддатда сифатли қилиб тугаллаш. Ғўзанинг баргини тўла тўктириб, кўсакларнинг очилишини тезлаштириш ва машиналарга кенг иш фронти яратиб бериш.

Еттинчидан, ҳосил йиғим-теримини максимал даражада механизациялаштириб, пахтани асосан машиналар билан териш. Терим агрегатларини юқори унум билан тўхтовсиз ишлатиб ва теримнинг суръатини кун сайин кучайтириб, барча ҳосилни сентябрь ва октябрь ойларида тўла йиғиштириб олиш.

Саккизинчидан, кам меҳнат ва маблағ сарфлаб, сифатли ва арзон пахта етиштириш Тошкент технологиясининг энг муҳим шартларидан бири. Буни эътиборга олиб, пахта етиштиришга қўл меҳнати, ёнилғи ва мойлаш материаллари, электр энергияси сарфини имкони борича камайтириш ҳамда маҳсулотнинг таннархини пасайтириш.

Тўққизинчидан, партиявий-ташкилий ва сиёсий ишларни кучайтириш. Пахтакорлар ва механизаторларнинг мусобақасини кенг йўлга қўйиш. Илғорларнинг тажрибасини ўрганиш ва уни кенг оммалаштириш. Далада ишлаётганларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида муттасил ғамхўрлик қилиш. Уларнинг унумли меҳнат қилиши ва яхши дам олишини таъминлаш демакдир.

Тошкент технологиясининг моҳияти, афзаллиги шулардан иборат.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, тошкентликлар пахтачиликда янгилик яратганлари йўқ. Улар фақат мавжуд заминга таяниб ва шароит ҳамда имкониятлардан тўлароқ ва самарали фойдаланиб, ҳамма ишни ўз вақтида, сифатли қилиб амалга оширмоқдалар. Шу асосда барча майдонда мўл ва эртанги ҳосил етиштирмоқдалар. Уни жадал суръатлар билан тез ҳамда қисқа муддатда йиғиб-териб олмоқдалар. Пахта тайёрлаш суръатини оширишда рекорд кўрсаткичга эришяптилар. Халқ хўжалик плани ва мажбуриятларини барвақт бажаряптилар. Мисол учун, 1980 йили область 6 кун, бултур эса 8 кун давомида йиллик планнинг 5—6 процентини миқдорида ва бундан ҳам ошириб пахта тайёрлади. Халқ хўжалик планини 1980 йили 6 октябрда, ўтган йили эса 14 октябрда республикада биринчи бўлиб бажарди. Бунга қандай қилиб эришилмоқда? Энди шу ҳақда, Тошкент технологиясини амалга ошириш йўллари тўғрисида тўхталамиз.

Эрта эккан— эрта теради

Бу — ҳақиқат! Ғўза кун санайдиган ўсимлик. Унинг ривожланиши чигит ердан униб чиққан кундан бошланади. Ҳосили орадан маълум давр ўтгандан кейин етилади. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, ҳосил мўл бўлсин ва эрта етилсин деган деҳқон чигитни қулай агротехника муддатида экиб, уни тезроқ ундириб олиши зарур. Тошкентликлар буни доим ёдда тутишади. ана шу ҳақиқатга қатъий амал қилишади. Улар аввало етиштирилган барча ҳосилни 30—40 кунда тўла йиғиштириб олишади. Сўнгра ўзлари қўлланаётган технологияни амалга оширишни бошлашади. Пахта майдонларини олдин гектарига ўрта ҳисобда 300 килограммдан суперфосфат, ўғитлаш оборотига кирган ерларнинг гектарига 20-30 тоннадан маҳаллий ўғит солган ҳолда октябрь ойининг охири ва ноябрь ойининг бошида икки ярусли плуглар билан 35-40 сантиметр чуқурликда шудгор қилишади.

Иш фақат ерни шудгорлаш билан тугамайди. У кузда ва баҳорда яхшилаб текисланади. Қиш фаслида суғориш тармоқлари тозаланиб, тартибга келтирилади. Экиш техникаси ремонт қилинади. Масалан, ўтган йили областда кузги шудгорлаш 15 ноябргача, ариқ-зовурларни тозалаш декабрь ойининг бошида, экиш техникасини ремонт қилиш бу йил январь ойининг ўртасида тугалланди. Имкони борича кўпроқ маҳаллий ўғит тўпланади ва далага ташиб чиқарилади. Буларнинг ҳаммаси жуда катта аҳамиятга эга. Биринчидан, ер кузда эртароқ шудгорланса яхши дам олади, кучини кўпроқ тиклайди, ўсимлик қолдиқлари тўла чириб, тупроқнинг унумдорлиги ошади, унда кўпроқ нам тўпланади, ҳаво ва микроэлементлар алмашинуви, хоссаси яхшиланади. Иккинчидан, экишгача қилиниши зарур бўлган бошқа ишлар куз ва қиш даврида бажариб қўйилса, баҳорда ҳамма куч ва эътибор фақат ерни бороналаб, тупроқдаги намни бостириш ва чигитни қулай агротехника муддатида тезроқ экиб ҳамда тупроқнинг табиий намига текис ва барвақт ундириб олишга қаратилади.

Областдаги биронта ҳам колхоз ва совхоз, бўлим ва бригадада текисланмаган ерга чигит экилмайди. Ерни текислашнинг энг муҳим аҳамияти шундан иборатки, экилган чигит ҳамма жойда бир хил чуқурликка тушади ва баравар униб чиқади, унинг ўсиши ва ривожланишида хилма-хиллик юз бермайди, ёзда ҳамма жойдаги ғўза сувдан бир хил яхши баҳраманд бўлади, суғоришнинг сифати, сувдан фойдаланиш самарадорлиги ошади.

Чигит яхши текисланган ерга экилиб, баравар ундириб олинса, барча майдондаги ғўза бир текис ўсади ва ривожланади, бир вақтда шоналайди, гуллайди ва кўсаклайди. Ҳамма ғўза тупларидаги кўсаклар баравар очилади. Бинобарин, дефолиацияни ҳамма жойда бир вақтда бошлаш, машина теримига ҳам баравар киришиш имконияти вужудга келади. Ўтган йили ер апрель ойининг бошида етилди. Буни ҳисобга олиб, барча колхоз ва совхозларда дарҳол чигит экиш бошланди ҳамда 6 кунда тугалланди. Карталарнинг чети ва бурчагига, ариқларнинг ёқасига ҳам чигит экилди. Кўчат бут, гектарлар тўла бўлиши таъминланди. Экилган чигит ҳамма жойда 15 апрелгача тупроқнинг табиий намига тўла ҳамда текис ундириб олинди. Ҳар гектар ерда 125—130 минг туп кўчат ҳосил қилинди.

Чигит ҳар бир уяга белгиланган миқдорда уруғ ташлаб кетадиган сеялкалар билан экилгани учун ғўзани яганалашга ҳожат қолмади. Ўсимликнинг ўсиши ва ривожланиши барвақт бошланди. Шундай қилиб, Тошкент технологиясининг, яъни мўл ва эртаги ҳосил етиштиришнинг биринчи муҳим шарти бажарилди.

Область хўжаликларида бир гектар ҳам ерга гербицид ва минерал ўғит солмаган ҳолда чигит экилмайди. Чунки, гербицид, айниқса, баҳорда ёғингарчилик кўп бўлганида ва колхозчилар ҳамда совхозларнинг ишчилари ипак қурти боқиш билан банд даврда бегона ўтлар ўсиб чиқиши ва ғўзани босишига йўл қўймаса, чигит экиш билан бир вақтда ерга солинган минерал ўғит тупроқдан энди униб чиққан мурғак ғўза ниҳолларининг озуқа моддаларига бўлган талабини қондиради, соғлом ва бақувват бўлиб ўсишини таъминлайди, касалликларга чидамини оширади.

Чигит ундириб олинганидан кейин ҳамма эътибор, куч-ғайрат ғўза парваришини кучайтиришга қаратилади. Экин жадал ва сифатли парвариш қилинади. Шуни айтиш керакки, ҳамма турдаги зарур техника мукаммал ва уни ишлатадиган механизатор кадрлар етарли бўлгани, уларнинг тажрибаси бой ва маҳорати юксаклиги учун ҳамма жойда ғўза парваришининг тўла бир циклини амалга оширишга 12-13 кун сарфланади, вақтдан ютилади. Ғўза икки қулоқ бўлиши билан бир йўла минерал ўғит солган ҳолда культивация ўтказилади. Борди-ю, чигит экилганидан сўнг ёки у ундириб олинганидан кейин ёғингарчилик кўп бўлиб, пахта майдонларида қатқалоқ пайдо бўлса ва тупроқ захлаб кетса кетма-кет культивация ўтказилиб, тупроқ шамоллатилади ва қиздирилади, ғўзанинг илдизига ҳаво киритиб, унинг чиришига йўл қўйилмайди. Тупроқни қиздириш учун чиритилган гўнгдан ҳам кенг фойдаланилади.

Культивациянинг миқдори чекланмайди, экиннинг ҳолати ва шароит қанча талаб қилса, шунча культивация ўтказилади. Масалан, ўтган йили барча майдондаги ғўза ўрта ҳисобда тўққиз марта культивация қилинди. Баҳорда ёғингарчилик кўп бўлгани ва ёзнинг дастлабки даврида ҳаво салқин келганлиги сабабли тупроқ захлаб кетди. Буни эътиборга олиб, ғўзани биринчи суғоришгача уч марта «қуруқ культивация» ўтказилди. Кўпчилик хўжаликларда шундан кейин ҳам ғўза ҳар сафар суғорилганидан кейин икки мартадан культивация қилинди, уни минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантиришга эътибор кучайтирилди. Шу туфайли ғўзанинг ривожланишида юз берган қолоқлик июнь ойининг охирида тўла тугатилди.

Шуни алоҳида айтиш керакки, пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган барча агротехника тадбирлари область пахтакорлар кенгашининг тавсиялари асосида амалга оширилади, у белгилаган муддатларга қатъий амал қилинади.

Ғўза жадал ва сифатли парвариш қилингани, минерал ва маҳаллий ўғитлар билан зарур даражада озиқлантирилгани учун апрель ойининг охирида чинбарг чиқарди, 15 майда шоналай, 10 июнда гуллай ва июнь ойининг охирида кўсаклай бошлади, ана шу жараёнлар орасидаги давр бир мунча қисқарди.

Ғўзани минерал ўғитлар билан озиқлантириш эрта бошланади ва азотли ўғитлар билан озиқлантириш албатта июнь ойининг охирида тугалланади. Ўғит ерга тупроқ картограммаси асосида солинади. Ғўза талабига қараб суғорилади. Суғориш август ойининг ўртасида тўхтатилади. Ғўза тупларида 14-15 та ҳосил шохи пайдо бўлганида чеканка, ғўзанинг барги қотиб қолмасдан дефолиация ўтказилади. Буларнинг ҳаммаси қатъий қоида қилиб қўйилган ва ҳамма унга тўла амал қилади. Акс ҳолда ғўза ғовлаб кетиб, ҳосилнинг етилиши кечикиши, дефолиант таъсир қилмай, ғўзанинг барги тўкилмаслиги ва бу ҳол машина терими ўз вақтида бошлашга тўсқинлик қилиши, йиғим-терим ишларининг муддати кейинга сурилиб ва чўзилиб кетиши мумкин.

Сифат ҳамма вақт биринчи ўринга қўйилади. Баҳорда ерни экишга тайёрлаш, чигит экиш, ғўзани культивация қилиш, озиқлантириш, суғориш, зараркунандаларга қарши дори сепиш, ғўзани чеканка ва дефолиация қилиш, ҳосилни териш ишларининг сифати учун фақат механизаторлар ва сувчиларгина эмас, балки бўлим ва бригадаларнинг бошлиқлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари баравар жавоб беришади. Улардан ишнинг сифати учун юксак масъулият ва қаттиқ жавобгарлик талаб қилинади.

Хулоса қилиб айтганда, чигит барвақт экилиб, тез ундириб олингани, ғўза сифатли парвариш қилиниб, нормал ўстирилгани ва ривожлантирилгани туфайли ҳосил мўл бўлмоқда ҳамда эрта етилмоқда. Август ойининг охирида ҳар туп ғўзада икки-учтадан кўсак очиляпти. Бошқа йиллардагидек, бултур ҳам шундай бўлди. Буни ҳисобга олиб, ҳамма колхоз ва совхозларда дефолиацияга сентябрь ойининг бошида киришилди ва у бир ҳафтада тугалланди. Дефолиация сифатли қилиб ўтказилгани учун ғўзанинг барги бир текис тўкилди, кўсакларнинг очилиши тезлашди. 16—18 сентябрга келиб кўсакларнинг 70-75 проценти очилди. Бу машина теримини бошлаб юбориш имконини берди.

Областдаги барча колхоз ва совхозларда чигитни экиш, ғўзани парвариш қилишда, ҳосил йиғим-теримида ишлатиладиган техника воситаларининг ремонти тўла тугаллангани икки ойдан ошди. Суратда: Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозда ремонтдан чиқарилиб, чигит экишга тахт қилиб қўйилган сеялкалар. Е. Ботиров фотоси.

Машина терими— муваффақият гарови

Пахта етиштиришни, айниқса, ҳосил йиғим-теримини комплекс механизациялаш асосида деҳқончилик маданиятини ошириш — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пахтачиликни ривожлантиришга қаратилган бош йўли ана шундан иборат. Область партия ташкилоти, барча коммунистлари ва пахтакорлари уни оғишмай амалга ошириб келмоқдалар. Комплекс механизация негизида деҳқончилик маданиятини ошириш Тошкент технологиясининг муҳим хусусияти ҳисобланади. Ҳосил йиғим-теримини максимал даражада машиналаштириш суръатни ошириш, ишнинг муддатини қисқартириш ва вақтдан ютишдан иборат асосий мақсадга эришишнинг гарови бўлмоқда, Тошкент технологиясининг муваффақиятини таъминламоқда.

Ўтган йили машина терими 18—20 сентябрда бошланди. Теримда ипатоволикларнинг илғор методи кенг қўлланилди. Область хўжаликларида 300 та терим-транспорт отрядлари тузилди. Уларга 2862 та терим агрегати ва бошқа терим техникаси бирлаштирилди. Пахтани териш ва тайёрлаш дала—бункер—тележка—тайёрлов пунктидан иборат поток усул билан олиб борилди. Машиналар юқори унум билан ишлатилди. Механизаторлар чинакам жасорат кўрсатишди, кун сайин кўпроқ пахта теришга, терим суръатини тобора жадаллаштиришга ҳаракат қилишди ва бунга эришишди.

Натижада давлатга пахта топшириш юзасидан белгиланган халқ хўжалик плани республикада биринчи бўлиб 14 октябрда бажарилди, қабул қилинган социалистик мажбурият эса 17 октябрда адо этилди. Давлатга пландаги 425 минг тонна ўрнига 489 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Унинг 95 проценти биринчи сортларга қабул қилинди. Барча ҳосилнинг 86 процентдан кўпроғи ёки 423500 тоннаси машиналар билан терилди. Ҳар бир машинанинг мавсумдаги ўртача иш унуми 148 тоннадан кўпроқни ташкил этди. Ҳар гектар ердан 36,1 центнердан ҳосил олинди. Бир қатор хўжаликларда ҳосилдорлик 40—50 центнерга, ўнлаб бригадаларда эса 50—60 центнерга етди.

Дадил айтиш керакки, илгариги йиллардагидек, бултур ҳам областда ҳосил йиғим-теримининг муваффақиятини, план ва мажбуриятнинг тақдирини машиналар ҳал қилди. Машиналар туфайли теримнинг суръати ошди, муддати қисқарди, план ва мажбурият барвақт бажарилди.

Тошкент технологиясини ижодий қўллаииб, уни тобора такомиллаштираётган районларда ўтган йили янада яхшироқ натижаларга эришилди. Буни Бўка райони мисолида кўриш мумкин. Бу ерда халқ хўжалик плани 8 октябрда адо этилди. Давлатга пландаги 65 минг тонна ўрнига 80 минг 750 тонна юқори сифатли «оқ олтин» етказиб берилди. Ҳар гектар ердан 37,9 центнердан ҳосил олинди. Жами ҳосилнинг 88 проценти машиналар билан терилди. Ҳар бир терим агрегатининг мавсумдаги ўртача иш унуми 160 тоннани ташкил этди.

Маълумки, ҳамма ишнинг муваффақиятини кадрлар ҳал қилади. Уларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масаласи қанчалик тўғри ва малакали ҳал қилинса, ташкилотчилик ҳамда сиёсий ишлар кўлами қанчалик кенгайтирилса, хўжалик фаолияти шунчалик яхшироқ натижа беради. Область партия комитети партиянинг аграр сиёсатини амалга ошириш учун курашишни ўзининг энг муҳим вазифаси, асосий бурчи деб билган, давр билан ҳамнафас бўлиб қадам ташлаётган, ҳозирги юксак талабларга жавоб берадиган, янгиликни ҳис этадиган ва уни қўллаб-қувватлайдиган, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган, ишчан ходимларни раҳбарлик вазифасига дадил кўтармоқда. Шу тариқа райком секретарлари, райижроком раислари, қишлоқ хўжалик бошқармалари бошлиқлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари состави муттасил янгилаб ва саралаб борилмоқда. Уларга ташкилий ва сиёсий ишларни кучайтиришда, қишлоқ меҳнаткашларининг пахта ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш учун курашини кенг йўлга қўйишда, раҳбарлик санъатини эгаллашда яқиндан амалий ёрдам беріляпти.

Бунга мисол қилиб, Оққўрғон, Калинин, Бўка, Чиноз, Бекобод, Тошкент, Орджоникидзе, Янгийўл, Пискент, Ғалаба район партия комитетларининг раҳбарларини кўрсатиш мумкин. Илгари колхоз ва совхозларга муваффақиятли раҳбарлик қилган ёки бошқа вазифаларда ташаббус кўрсатиб ишлаган, меҳнаткашлар оммасининг курашини моҳирлик билан ташкил этиш қобилиятига эга эканликларини амалда исбот этган бу ташаббускор, жўшқин фаолиятли, ташкилотчи ва сиёсий етук ходимлар эндиликда йирик пахтакор ва сабзавоткор районларда яхши фаолият кўрсатиб ишламоқдалар. Улар ташкилий ва сиёсий ишларни кучайтириш, хўжалик ва маданий қурилишни юксалтириш масалаларини малакали ҳал қилиш, ташкилий-агротехника тадбирларини тўғри белгилаш ва амалга оширишни, Тошкент технологиясини тобора кенгроқ жорий этишни таъминламоқдалар.

Область ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари Тошкент технологиясини амалга ошириш учун курашда коммунистларнинг авангардлик ролини кучайтириш, пахтакорлар ва механизаторларнинг мусобақасини йўлга қўйиш, илғорларнинг тажрибасини ўрганиш ва кенг ёйиш масалалари билан муттасил яқиндан шуғулланмоқдалар. Улар ҳар бир пахтакор, ҳар бир механизатор ҳақида ғамхўрлик қилиш ва унга зарур маданий-маиший шароитлар яратиб беришни, унинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини оширишни, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошириш учун курашдаги иштирокини кучайтиришни биринчи ўринга қўйиб келмоқдалар. Бу одамларнинг руҳини кўтармоқда, Тошкент технологиясининг самарасини ошириш учун курашни кучайтиришга рағбатлантирмоқда.

Пахта етиштиришнинг тошкентликлар қўлланаётган илғор, прогрессив технологияси ана шундай қувончли самара бермоқда, тармоқни интенсив ривожлантириш, «оқ олтин» етиштиришни йил сайин кўпайтириш имконини яратмоқда. Область пахтакорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми қарорлари асосида пахтадан мўл ва эртанги ҳосил етиштириш усулини янада такомиллаштириш мақсадида ижодий изланишни давом эттирмоқдалар.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг Тошкент область мухбири.

СПОРТ

ФУТБОЛ:

ЧОРАК ФИНАЛЧИЛАР

Ереван шаҳрида СССР кубоги учун саралаш учрашувларини муваффақиятли ўтказган «Пахтакор» футболчилари нимчорак финалга йўлланма олиб, мухлисларни мамнун этишган эди. Биллур соврин учун курашнинг навбатдаги учрашувини Тошкентда ўтказган пахтакорчилар ишқибозларни яна қувонтиришди. «Нефтчи» командаси билан бўлган учрашув ёмғир ёғиб ўтган майдонда ўтказилди. Лекин футболчилар астойдил тўп суришга ҳаракат қилдилар. Учрашувнинг биринчи қисмида дарвозалар даҳлсиз қолди. Танаффусдан кейин эса пахтакорчи А. Якубик ҳисобни очди. Кўп ўтмай меҳмонлар жавоб тўпи киритишга муваффақ бўлдилар. Шу тариқа асосий вақтда ғолибни аниқлашнинг имкони бўлмади. Қўшимча берилган вақтда ҳам дарвозабонлар бўш келишмади. Кубок учун кураш низомига кўра томонлар 5 тадан ўн бир метрли жарима тўпи тепдилар. Бунда пахтакорчилар нишонга олишни ўрнига қўйиб, 4:3 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Энди совриндорлик баҳсининг чорак финалида «Пахтакор», «Торпедо», «Днепр», «Факел» (Воронеж), «Динамо» (Минск), «Таврия», «Динамо» (Тбилиси) ва «Динамо» (Киев) командалари ўзаро куч синашадилар.

«Пахтакор» 21 март куни торпедочилар билан чорак финал учрашувини Тошкентда ўтказади.

ЎРИНЛАР ВА СОВРИНЛАР

◆ЕНГИЛ АТЛЕТИКА. Италиянинг Милан шаҳрида Европа қишки чемпионати якунланди. Мусобақада иштирок этган фарғоналик О. Сафаров 400 метрга югуриб (47,28 секунд), зафар қучди.

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ!

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ. Ильич районида бундан уч йил илгари Ҳ. Олимжон номли боғдорчилик ва узумчилик совхози ташкил этилган эди. Дастлабки йили 117 гектар ерда токзор, 74 гектар майдонда мевазор бунёд этилди. Ўтган йили токзорлар 444 гектарга, мевазор эса 117 гектарга кенгайтирилди. Хўжалик соҳибкорлари бу йил баҳорда 100 гектар майдонда токзор, 20 гектар ерда мевазор бунёд этишни мўлжаллаб қўйдилар. Ҳозир совхозда кўчат ўтқазиш, мевалар ва токзорларга ишлов бериш қизғин олиб борилябти. Суратларда: (чапдан) боғбонлардан А. Турдиалиев, Ж. Мирфайзиев, А. Сатторовлар.

А. Тўраев фотолари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильм. 10.05 — Фильм-спектакль. 12.15 — Бадиий коллективларнинг чиқиши. 12.55 — СССР касаба союзлари XVII съездининг очилиши 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 15.55 — А. Эшпай. 4-симфония. 16.35 — Ишчи эстафетаси. 17.25 — Салют пионерия. 18.10 — Ёшлар адреслари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фан оламида. 20.10 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.30 — Хоккей. Динамо (М) — Спартак. Танаффусда — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 ва 12.10 — Шахмат мактаби. 10.05 — Француз тили. 10.35 ва 12.45 — Табиатшунослик. 10.55 ва 12.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.15 ва 13.15 — Астрономия. 13.45 — П. Чайковский. Йил фасллари. 14.15 — Илмий-оммабоп фильмлар. 15.00 — Ўқитувчи экрани. 15.30 — М. Шолохов қаҳрамонлари театр саҳнасида. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Бадиий коллективларнинг чиқиши. 19.10 — Дўстларимиз чеҳраси. 20.00 — Спорт ҳафталиги. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.30 — Тунги сеанс. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ҳужжатли фильмлар. 12.30 — Адабиёт. 12.55 — Москва. СССР Касаба союзлари XVII съездининг очилиши. 18.05 — Қизиқарли учрашувлар. 18.40 — Миллионлар ленинча университети. 19.00 — Ўзбекистон — Ноқоратупроққа. 1-кўрсатув. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.15 — Пиллачиларнинг баҳорги юмушлари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.30 — Бугун оламда нима гап? 22.45 — Авлодлар. Бадиий фильм. 2-серия. 23.55 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Телефильм. 18.35 — Реклама. 18.50 — Физика. 19.50 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Анъаналарнинг туғилиши. 20.50 — Телефильм. 21.00 — Оила ҳуқуқи. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Озарбайжон куйларидан концерт. 9.30 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 12.55 — Москва. СССР Касаба союзлари XVII съездининг очилиши. 18.15 — Ёшлик. 19.25 — И. Акбаров. Тўйлар муборак. Вокал-сюита. 21.00 — Йиллар, масофалар оша. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.45 — СССР халқ артисти З. Ҳонларова куйлайди. 23.15 — Дам олиш соатида.

АХБОРОТ

ҚАШҚАДАРЁ.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Муборак шаҳрида 140 ўринли болалар боғчаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. «Ромашка» деб аталувчи икки қаватли бу болалар боғчасини «Мубарекгазпромстрой» трестининг олтинчи қурилиш бошқармасининг бунёдкорлари қисқа муддат ичида қуриб битказдилар. «Ромашка»да асосан қурувчиларнинг ўғил-қизлари тарбияланади. Муборак шаҳридаги болалар боғчалари бу билан 8 тага етказилди. Улардаги ўринлар сони эса мингтадан ошиб кетди. Газчилар шаҳри бунёдкорлари яна йил охиригача учта болалар боғчасини қуриб, фойдаланишга топширишни мўлжаллашмоқда.

КОЛХОЗЧИЛАРГА ПРОФИЛАКТОРИЙ

Шаҳрисабзда 25 ўринли профилакторий қуриб битказилди. Профилакторийда колхозчилар шифобахш минерал сув билан даволанадилар, мириқиб ҳордиқ чиқарадилар. Даволаш муассасасида 10 дан ортиқ медицина ходими чўлқуварларга хизмат қилади. Бу ерда ҳар йили минг пахтакор ва механизатор ўз соғлиғини мустаҳкамлайди.

ЧЎЛҚУВАРЛАР ПОСЁЛКАСИ

Қарши чўлида «Каршиирстепстрой» бирлашмаси қурувчиларининг шинам посёлкаси бунёд этилмоқда. Бир неча ўн минг киши яшайдиган мазкур посёлкада қисқа вақт ичида ҳар бири икки хўжаликка мўлжалланган 84 та коттеж типидаги уй-жой қурилиб фойдаланишга топширилди. Ҳозир ана шу тўрт хонали квартираларда Қашқадарёнинг ғарбий-шимолида бунёдкорлик ишлари билан шуғулланаётган бинокорлар оиласи истиқомат қилмоқда.

Янги қурилган «Гўзал» кафе — чойхонаси ҳам чўлқуварларга намунали хизмат қила бошлади. Чўлда бунёд этилган посёлкадаги гўзал уй-жойлар қаторидан ҳадемай маданий-маиший бинолар жой олади.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НАКАЗ БАЖАРИЛДИ

Сайловчиларнинг наказн билан Олтиариқда қурилган янги автовокзал дастлабки пассажирларни қабул қилди. Вокзал бир соатда юз пассажирга хизмат кўрсатади. Кенг ва ёруғ кутиш зали, уруш ветеранлари, оналар ва болалар учун дам олиш хоналари жиҳозланган. Олтиариқ — Марғилон, Олтиариқ — Чимён санаторийси қўшимча маршрутлари бўйича автобуслар қатнай бошлади. Бундан ташқари Фарғона, Қўқон, Тошкент, Ўш ва Ленинобод билан мунтазам алоқа йўлга қўйилган.

ЯНГИ ЦЕХЛАР

Хўжаобод район аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинати «Коммуна» совхозининг олтинчи бўлими территориясида пойабзал ва телпак тикиш цехларини очди.

Цехнинг Фаридахон Сулаймонова бошлиқ чевар тикувчилари ойлик планни ортиғи билан адо этмоқдалар. Бу ишда ёш ишчилардан Розияхон Қирғизова, Арофатхон Эргашева, Одинахон Сиддиқовалар пешқадамлик қилмоқдалар.

Яқинда цехда дўппи тикиш бўлими ҳам ишга туширилди. К. ҲАКИМОВ.

ЗАМОН. ИНСОН. ҚЎШИҚ

ҚЎШИҚЧИЛИК ҲАҚИДА ЎЙЛАР

Қўшиқ — санъатнинг энг оммавий жанрларидан бири. Қўшиқни миллионлаб кишилар эшитади. Айниқса, телевидение ва радио мислсиз равнақ топган бизнинг кунларда қўшиқларнинг халқ ўртасида тарқалиш имконияти янада кенгайиб кетди. Қўшиқ эшитмаган инсон, қўшиқ кириб бормаган хонадон йўқ. Буларнинг ҳаммаси қўшиқ санъати зиммасидаги масъулиятни янада оширади, унинг ғоявий-бадиий етуклиги йўлидаги курашни кучайтиришни тақозо этади.

Коммунистик партия қўшиқ санъатининг инсон ҳаётидаги унинг маънавий камолотидаги ролига доимо катта аҳамият бериб келди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Республикада қўшиқ санъатининг аҳволи ва уни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» (1975), «Ўзбекистон Композиторлар союзининг республикада музика санъатини ривожлантириш соҳасидаги иши тўғрисида» (1980) каби қарорлари худди шу жиҳатдан алоҳида диққатга лойиқдир. Бу ҳужжатларда қўшиқ санъатининг янги жамият кишисини тарбиялашдаги ҳаётбахш аҳамияти, республикамизда қўшиқ санъатини ривожлантириш, унинг ютуқларини оммалаштириш билан боғлиқ санъаткор ва санъат муассасалари олдида турган жиддий вазифалар равшан белгилаб берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ана шу қарорларидан кейин республикамизда қўшиқ ва, умуман, музика санъати тараққиётида янги бир фаоллик бошланди. Бу, аввало, меҳнаткашлар орасида кўпмиллатли совет музика ва қўшиқ санъатининг ютуқларини намойиш этишга имконият берса, иккинчидан, худди шу актив ҳаракат Ўзбекистон музика ва қўшиқ санъатида янгича руҳдаги изланишларга туртки беряпти.

Ҳозирги кун қўшиқларимизнинг энг яхши намуналари бой қўшиқчилик меросимизнинг ҳамда совет қўшиқ санъатининг ажойиб анъаналарини давом эттирмоқда. Халқимизнинг кундалик ҳаёти, меҳнати, кураши, орзу, интилишлари, қаҳрамонона ва бунёдкорлик руҳига фаол ҳамнафаслик қўшиқ санъатимиз ривожининг бош йўналишини ташкил этади. Худди шундай руҳ ўтган йилги қўшиқларимизда ҳам яққол кўзга ташланади.

Маълумки, 1981 йилда мамлакатимиз ҳаётида катта тарихий воқеалар юз берди. КПСС XXVI съезди, республикамизда эса Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди бўлиб ўтди. Партиямиз съездларида ўн биринчи беш йилликнинг илҳомбахш марралари белгилаб берилди. Мамлакат ва халқ ҳаётидаги муҳим воқеалар қўшиқ санъати ижодкорларини ҳам илҳомлантириб юборди. Ўтган йилги энг яхши қўшиқларимизда она-Ватан, доҳиймиз Ленин сиймоси, жонажон Коммунистик партиямиз, партия съезди, қаҳрамон ва бунёдкор совет халқининг меҳнати куйланади.

Шоир Жамол Камол билан композитор М. Бафоевнинг КПСС XXVI ва Ўзбекистон Компартияси XX съездига бағишлаб яратган хор асарлари, Ҳайдар Яҳёевнинг Ўзбекистон ССР Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитети хори ижро этаётган «Менинг Компартиям», Ҳамид Ғуломнинг «Яна қутлайман» (М. Юсупов куйи) хор асарлари, Нормурод Нарзуллаевнинг композитор Манас Левиев билан яратган «Ўзбекистон тароналари» хореографик сюитаси. Уйғуннинг «Меҳнат билан» (С. Ҳайитбоев куйи), Туроб Тўланинг «Ватан шаҳнози» (М. Маҳмудов куйи), Пўлат Мўмининг «Тиллоларга баробар» (О. Ҳотамов куйи), Дмитрий Полининнинг «Медицина ҳамшираси» (А. Берлин куйи), Александр Файнбергнинг «Оқ турналар» (Ф. Янов-Яновский куйи) каби қўшиқлари ўтган йилги юксак сиёсий ва ижтимоий руҳ билан суғорилган яхши қўшиқлардир.

Хуллас ютуқлар бор. Улар қанча кўпайса, шунча яхши. Лекин, шу билан бирга, қўшиқ санъати ривожига халақит бераётган, унинг йўлини мураккаблаштираётган нуқсонлар, муаммолар ҳам озмунча эмас.

Сўнгги йилларда яратилаётган қўшиқлар орасида вақт синовига бардош бера оладиган теран қўшиқ шеърлари деярли кўринмаяпти. Аксинча, кўпгина қўшиқларнинг умри, шоир айтганидек, «капалак умрига кифоя қилгулик». Аксарият қўшиқлар эса, куй ниқобида яшаб келаётганлиги ҳам сир эмас.

Ишқий қўшиқларда чинакам қўшиқ санъати табиатига ёт — тубан ҳис-туйғулар, кайфиятлар, ҳатто шаҳват эҳтирослари ҳам пайдо бўляпти. Мана, бир-икки далил:

Майли энди, сеники
навбат,
Қўйлагимга сув
сачратиб ўт!
Лолазорда қолиб кетайлик,
Не истасанг муродингга
ет, —

деб ёзади Сабрий Азизий деган қаламкаш «Ноз этма» номли қўшиғида бундай бачканалик қилади:

Умримиз ўтиб борадир,
Азиз ҳамон оворадир.
Бир бўса берсанг,
эй санам,
Дарду дилимга чорадир.

Қўшиқ санъатининг самимий, табиий руҳига зид иллатлардан яна бири насиҳатбозликдир. Классик шеъриятимизга хос теран ҳаётий ҳикматларга бой, донишмандлик уфуриб турган, ёркин образли дидактизмдан фарқли ўлароқ, ҳозирги қўшиқлардаги ўгитлар, панд-насиҳатлар анча сийқа, чучмал, юзаки, қуруқ гаплар. Афсуски, бундай «насиҳатнома»ларни ёш-ёш хонандалар қўлига тор олиб, муаззам саҳналарда туриб хониш қиляптиларки, буниси айниқса кулгилидир.

Ҳозирги кунда «қўшиқ тўқиш» модага айланиб кетяпти. Табиатида поэтик талантнинг учқуни ҳам бўлмаган фавқулодда кимсалар қўшиқ шеъриятига кириб, яна чиқиб кетолмай юрибди. Ҳатто туппа-тузук дидли, хушовоз хонандаларимиз ҳам хом-хатала шеърлар ёзиб, қўшиқ шеъриятини қадрсизлантирмоқдалар.

Икки оғиз қўшиқ музикаси ҳақида. Бизнинг ажойиб, севикли композиторларимиз кўп. Уларнинг қўшиқ куйларини жон қулоғимиз билан тинглаймиз. Лекин музикавий тафаккурда ҳам, бизнингча, дадил изланишлар етарли эмас. Ҳамон, шоир айтгандек, «чордона қуриб, бош тебратиб айтиладиган» қўшиқларнинг ритми, оҳанглари, интонацияларидан узоққа кетаолмаяпмиз. Биз классик ва халқ қўшиқларимизни қадрлаймиз, уларни бундан кейин ҳам севиб эшитамиз. Аммо замонамизнинг қайноқ, шиддатли руҳи, революцион характери ўзига мос, қанотли оҳангларни ҳам тақозо этади. Бундай қўшиқлар айниқса, ёшлар учун керак.

Қолаверса, қўшиқ музикаси соҳасида хунук майллар юзага келяпти. Профессионалликдан йироқ хиргойилар ва замона гарзига бегона қаландарона оҳанглар «Халқ куйи» ниқобида кенг тарқаляпти. Бу куйлар — музика маданиятимиз ютуқларидан бебаҳра айрим чаласавод хонандаларнинг «ижоди». Қўшиқ ижодкорлигидаги бундай стихияли ривожланиш элементлари катта маданият равнақи нуқтаи назаридан хавфли эканлигини ҳам унутмаслигимиз керак.

Қўшиқ санъатининг муҳим, ҳал қилувчи компонентларидан бири ижрочиликдир. Табиийки, ҳар қандай хушовоз, овоз палитраси бой хонанда — санъатимиз бойлиги. Шу боисдан ҳам ижрочилик санъати равнақига катта эътибор бериб келинмоқда. Бироқ, шу билан бирга, бу соҳада жиддий ташвиш туғдирадиган фактлардан ҳам асло кўз юмиб бўлмайди. Шу фактлардан энг ташвишлиси айрим хонандаларда санъат ва халқ олдидаги масъулият ҳиссининг етарли даражада эмаслигидир. Маълумки, санъат — энг таъсирчан, оммавий ғоявий-эстетик тарбия воситаларидан бири. Санъаткор ўз бисоти, халққа тутаётган репертуари билан оммани эзгу тамойиллар руҳида тарбиялаши ва шу билан умум ишимизга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиши мумкин. Ҳозирги йирик айрим хонандаларда, афсуски, санъатга бундай муносабат кўринмаяпти. Акс ҳолда, масалан, биз М. Қориёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармониясининг хонандаси Гулшод Отабоеванинг «Мен бир куни туш кўрсам, кундошим ўлиб қопти» каби хунук ялласини, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган «Баҳор» Давлат рақс ансамблининг солисти Аҳмаджон Шукуровнинг грампластинкага ёзилган «Мени алдаган, эй, қиз» каби чексиз арзу ҳасратларини, хонанда Нуриддин Ҳайдаровнинг «Орқангдан йиғлаб қолдим» каби нолаларини қайта-қайта эшитмаган бўлур эдик.

Гоҳида бундай қўшиқлар «Халққа шуниси ёқади» деган омонат ақидадан келиб чиқиб айтилади. Биз «халқ» билан диди бачкана, қалби қашшоқ айрим тоифадаги кишиларни аралаштириб юбормаслигимиз, уларнинг арзон-гаров чапакларини кенг халқ оммасининг фикрига кўзгу деб билмаслигимиз керак.

Қўшиқ санъатини янада ривожлантириш, ютуқларини кенг оммалаштириш ҳамда бу соҳада ҳукм суриб келаётган бош-бошдоқлик, тартибсизлик, стихияли ривожланишга барҳам бериш учун, бизнингча, бир қатор муҳим ташкилий тадбирларни амалга ошириш керак. Маълумки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг юқорида эсланган қўшиқ санъатининг аҳволига доир қабул қилинган қарорида қўшиқчилик соҳасидаги фаолиятларни марказлаштириш ғояси илгари сурилган, шу мақсадда қўшиқ бўйича республика бадиий кенгаши тузиш керак, деб кўрсатилган эди. Бу масала ҳамон актуал бўлиб турибди. Агар республикамизнинг атоқли шоирлари ва композиторлари, қўшиқ пропагандаси билан шуғулланувчи ташкилотларнинг вакилларидан иборат шундай марказий бадиий кенгаш ташкил топиб, концерт залларида, телеэкран ва радио орқали айтиладиган, грампластинка қилиб чиқариладиган барча қўшиқлар худди шу кенгаш тасдиғидан ўтгандан кейингина ижрога рухсат берилса, ғоятда фойдали иш қилинган бўлур эди.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг қўшиқ кенгаши ҳам халқ ўртасида эътиборли, ёркин истеъдодли шоирлар ҳисобига кенгайтирилса ва бу ерда қўшиқ текстларига талабчанлик янада оширилса, яхши бўларди.

Ажойиб айёмларда яшаяпмиз. Бу йил СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланади. Яқинда КПСС Марказий Комитетининг худди шу улуғ санага бағишланган қарори матбуотда, телевидение ва радиода эълон қилинди. Бу ажойиб ҳужжат бутун совет халқи қатори санъат аҳли, жумладан, қўшиқ санъати ижодкорлари ва хонандалари олдига ҳам катта, шарафли вазифалар қўйди. Мамлакатимиз ва халқимиз 60 йиллик тарихий давр мобайнида босиб ўтган шонли йўл, эришган улкан ютуқлар ёркин, жарангдор қўшиқларга арзийди. Қўшиқ сўзи ва куйини замондошларимизни илҳомлантирадиган қудратли воситага айлантириш, ҳозирги кун кишилари ҳаёти ва маънавиятидаги ёркин хусусиятларини, ҳис-туйғуларини ўзида мужассам этиб, келажак авлодларга етказувчи ажойиб қўшиқлар яратиш адабиёт ва музика санъати намояндаларининг давримиз олдидаги граждандлик бурчидир.

М. САФАРОВ.

УРУШ ВЕТЕРАНЛАРИГА ҒАМХЎРЛИК

Гулистон шаҳрида Улуғ Ватан уруши инвалидлари учун махсус магазин очилди. Магазинда улар учун турли саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари сотилади. Шу билан бирга магазин ёнида уларнинг кўнгилли дам олишлари, чойхўрлик қилиб, шахмат-шашка ўйнашлари, радио тинглаб, телевизор кўришлари учун жойлар ажратиб қўйилган.

(ЎзТАГ).

БУНИСИ ҚИЗИҚ

КЎМИР ҲАҚИДА

Геологларнинг ҳисоб-китобларига қараганда ер юзида 14 триллион тонна тош кўмир ва қўнғир кўмир бор. Ҳамма қитъада, ҳатто Антарктидада ҳам кўмир топилган бўлиб, ҳозирги кунда жаҳонда бу табиий ёқилғи қазиб олинаётган конлар 3 мингтадан ошади. Асосий кўмир запаслари СССР, АҚШ ва Хитой территориясида жойлашган. Жами кўмир ресурсларининг 63 проценти Осиёда, 27 проценти Америкада, 6 проценти Европа, 2,5 проценти Австралия ва 1,5 проценти Африка қитъасидадир.

1980 йили жаҳонда 3,5 миллиард тонна кўмир қазиб чиқарилди. Бунча кўмирни ташиш учун 70 миллион вагон керак бўлади. Шунча вагондан поезд тузилса борми, у ер шарини экватордан 15 марта айлантиришга етар экан.

«ПАРКОМАТИК»

Болгариянинг марказий ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаштириш институтида гараж ҳамда автомашиналар тўхтаб турадиган жойларни бошқаришнинг автоматлаштирилган системаси яратилди. Жойни олдиндан банд қилиб қўйган мижоз машинасидан тушмаёқ электрон қурилмага жетонни қўйса, бас, йўл очилади. Агар жетони бўлмаса, кираверишдаги бошқа автомат беш секундда тегишли квитанцияни расмийлаштириб беради — чиқишга шунга қараб ҳақ тўланади.

Бошқарув пультидан исталган вақтда қанча машина кирди-ю, қанча чиқиб кетди, у ёки бу автомобиль қанча вақт шу ерда турди, доимий мижозлар қанча экани ва бошқалар ҳақида маълумот олиш мумкин.

«Паркоматик» деб аталган бу система соатига 400 машинага хизмат қила олади.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ЕРНИ... ҚУМТЕПАЛАР ЎҒИТЛАЙДИ

Фарғона водийсининг марказий қисмидаги Дамкўл массивини қуршаган қумтепалар водий ерларини пахта етиштиришга яроқли қилади. Қум лой ерни майдалаб, уни ғовак ҳолатига келтиради, енгиллаштиради...

Наманган педагогика институтининг муаллимлари Ильич номли совхозда (массив шу совхоз территориясида жойлашган) яқин атрофдаги қумтепалардан фойдаланишни тавсия қилдилар. Улар Дамкўлнинг 50 минг гектар майдонини туз, гипс, шамол эрозияси жиҳатидан батафсил тадқиқ этиб чиқдилар. Массив ери турли жойларда ҳар хил бўлса-да, 40—50 сантиметр чуқурликда ётган зич ва оғир тупроқ ҳамма ерда ишга путур етказади. Бу ерда деҳқонларнинг ишини юриштирмаётган нарса ҳам айни шу тупроқдир. Совхоз бу ерларда гектар бошига атиги 5—6 центнердангина ҳосил ола билди.

Институт олимлари тупроқни чуқур қумлаш усулидан фойдаланиб, пахтакорларга дуруст пахта ҳосили олиш йўлини кўрсатдилар. Шу йил кўкламда олимларнинг тавсиялари массив ерларида кенг кўламда қўлланади. Қумтепалар унумдорликни оширишда ёрдам беради. (ЎзТАГ).

ФИЛИАЛДА ИШ ҚИЗҒИН

Крестянское посёлкасидаги «Чирчиксельмаш» заводи филиалида асбоб-ускуналар монтаж қилина бошланди. Бу ерда культиваторлар ва халқ истеъмоли моллари учун электродлар, запас қисмлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Завод филиали йилига икки миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадиган бўлади. Корхонага кадрлар қабул қилинмоқда. Қўриқ ўлка вакилларидан бир группаси Чирчиқда стажировкадан ўтди.

(ЎзТАГ).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

кафедралар, илмий-тадқиқот сектори, Ўзбекистоннинг миллий мактаблари ва болалар боғчаларида болаларни рус тилида гаплашишга ўргатувчи проблемали илмий-тадқиқот лабораторияси бўйича

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: физика таълими методикаси, ўзбек тили ва адабиёти таълими методикаси, ашула ва овозни созлаш;
профессор: умумий физика;
доцентлар: илмий коммунизм, диалектик ва тарихий материализм, педагогика, умумий физика, чизмачилик, математик анализ, ўзбек тилшунослиги, чет тиллари, СССР тарихи, дефектология ва сурдопедагогиканинг клиник асослари;
катта ўқитувчилар: халқ чолғу асбоблари, умумтехника фанлари, олегофренопедагогика;
ўқитувчилар: илмий коммунизм, живопись, расм, педагогика (мактабгача).

ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ СЕКТОРИ БЎЛИМИ БЎЙИЧА:

бошлиқ (фан кандидати);
катта илмий ходим (фан кандидати);
кичик илмий ходим.

ПРОБЛЕМАЛИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ЛАБОРАТОРИЯСИ БЎЙИЧА:

мудир (фан кандидати);
катта илмий ходимлар (3 ўрин);
кичик илмий ходимлар (5).
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Мурожаат учун адрес: 700100, 100-алоқа бўлими, Педагогика кўчаси, 103-уй.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудири: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бошқариш;
кафедра доцентлари: сув ресурсларини муҳофаза қилиш ва ундан комплекс фойдаланиш, қурилиш материаллари ва ишлари, электротехниканинг назарий асослари, қишлоқ хўжалигида электр энергиясини қўллаш;
кафедра катта ўқитувчилари: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бошқариш, қишлоқ хўжалигида электр энергиясини қўллаш, назарий механика (3 ўрин — иккитаси ўзбек тилида);
кафедра ассистенти: электротехниканинг назарий асослари.
КОНКУРС МУДДАТИ — 5 апрелгача.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Қориниёзий кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими.

ТОШКЕНТ «СУВЕНИР» ФАБРИКАСИ ТУГАТИЛДИ

Ҳамма даъволар тугатиш комиссиясида эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади: 700086, Тошкент шаҳри, Самад Вурғун кўчаси, 7-уй.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/III да **Гурунг**, 17/III да **Олтин девор**, 18/III да **Ганг дарёсининг қизи**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/III да **Ёшликда берган кўнгил**, 18/III да **Дилафрўзга тўрт ошиқ**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/III да **Дод, хотинлар дастидан!**, 17/III да **Отилмаган ўқ**, 18/III да **Тўй қиссаси**

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги қошидаги Ўрта Осиё ирригациялаш ва совхозлар қурилиши бош бошқармасининг коллегияси ҳамда Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг коллегияси «Главсредазирсовхозстрой» бошлиғи Н. Р. Ҳамроевга отаси

Раҳим ҲАМРОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Театр жамияти Тошкент театр-рассомлик санъати институтининг проректори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, республика Театр жамиятининг аъзоси А. Ф. Файзуллаевга онаси

Каромат ЛУТФУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент қишлоқ хўжалик институти ректорати, партия комитети, маҳаллий комитети ҳамда агрозоофак деканати ва чорвачилик кафедраси коллективи шу кафедранинг доценти А. К. Амировга акаси

Абдураҳмон ҚУРБОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент Халқ хўжалик институти коллективи граждан мудофааси кафедрасининг кекса ўқитувчиси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси

Шариф Саидович САИДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент — П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-35-53, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-43-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-43-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 01846. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 62. 10